

סטודיו

מגזין לאמנות

studio

israeli art magazine

164

אפריל - מאי 2006
45 ש"ח

april - may 2006
US \$10

גיליון ארכיטקטורה מיוחד · Special Architecture Issue

Studio 164
April-May 2006

סטודיו 164
אפריל-מאי 2006

Special Architecture Issue
Editors: Zvi Elhyani, Yael Bergstein

גיליון ארכיטקטורה מיוחד
עורכים: צבי אלחייני, יעל ברגשטיין

Ahuzat Bayit St. 4
POB 29772, Tel-Aviv 61290
Tel: 972-3-5165274, Fax: 972-3-5165694
www.studiomagazine.co.il
studio1@netvision.net.il

רחוב אחוזת בית 4
ת.ד. 29772, תל־אביב 61290
טל: 03-5165274, פקס: 03-5165694
www.studiomagazine.co.il

Editor in Chief Yael Bergstein
Design Ankati
Text Editing Einat Adi
Architecture Editor Zvi Elhyani
Production Manager Nitzan Wolansky
Advertising Manager Rachel Michaeli
Advertisment Design Nadav Shalev
General Manager Hanan Rogalin

מערכת והפקה
studio1@netvision.net.il

מודעות
studio15@netvision.net.il

עורכת ראשית יעל ברגשטיין
עיצוב אנקטי
עריכת טקסט עינת עדי
עורך ארכיטקטורה צבי אלחייני
מפיקת מערכת ניצן וולנסקי
מנהלת מירסום רחל מיכאלי
עיצוב מודעות נרב שלו
הפקת דפוס אייל דולין
לוחות והדפסה דפוס מאירי
מו"ל חבצלת מוסדות תרבות
והינוך של השומר הצעיר
מייסדים אילנה וטולי באומן
מנכ"ל חנן רוגלין

ISSN 0792-4038
יוצא לאור בתמיכת מינהל התרבות -
משרד החינוך, התרבות והספורט, ובתמיכת עיריית תל־אביב־יפו.
המערכת אינה אחראית לתוכן המודעות

חלק מהדימויים בגיליון נאספו או צולמו על ידי סטודנטים
במחלקה לארכיטקטורה בבצלאל, בשנים 2003-2006:
שרון אביטן, אריאל אבן חן, עדי אסיף, מיכאל בודנר, שרון
בורנשטיין, ישי בידר, גרמי בירמן, אורן בן ארי, מורן בן חור, מורן
בקמן, ירון ברונשטיין, שושנה בר לב, חגית ברקוביץ, רן גולדמן,
דורית גינאה, שלומי גנות, שולמית גרינפילד, טל גרשמן, דביר
דייטש, אלעד דמשק, אורי וגמן, חגית ורנר, רחל ורשבסקי, אופיר
זינאטי, מיכאל יעקובסון, הילה לוטן, בתיה לוי, יעל נוביק, גיא נרדי,
גלעד נרדי, יניב עמנואל, נטע פינפטר, אביבה פרידמן, נעמי פרץ,
דויד, שי רדשקביץ, מירום רייזר, מיכל רייך, איגור שבצנקן, אייל
שגב, מרים שיין מאירי

בשער: בניין מגורים בחיפה, שנות השבעים, דניאל חבקין

משרד החינוך והספורט
משרד התרבות והעניינים
משרד החינוך והספורט
משרד התרבות והעניינים
משרד החינוך והספורט
משרד התרבות והעניינים

חבצלת
מוסדות תרבות וחינוך של השומר הצעיר

סטודיו 164 זורק מבט אל הבנייה בישראל אחרי 1967, ברצף ידימויים מתוך ארכיון בהתנהוות של אדריכלות ישראלית. הגיליון הוא סקיצה ויוזאלית ראשונית, חלקית, כמעט שרירותית, ללמחקר עתידי על המקורות הגלויים והסמויים של האדריכלות הישראלית העכשווית דרך התקופה הפוסטמודרנית שלה, שנות השבעים והשמונים - גוף ידע רענן, לא ממופה, שעדיין לא קיבל תוקף אקדמי או ציבורי בהיסטוריה הקנונית של האדריכלות הישראלית.

פג התוקף של הדיבור על שנות השבעים באורייכיות
הישראלית במנחים של שבר. הפרויקט האדריכלי של ישראל
בשנות השבעים הוא בינלאומי ולאומי לא פחות משנות
החמישים והשישים הבינלאומיות והלאומיות. עמנום של נקודת
הזמן המלאכותית 1948 עשוי לסנן משנות החמישים והשישים
את האתוס הלאומי האדריכלי שלהן ולראות בהן לא יותר
מחלק שני של שנות השלושים והארבעים המודרניסטיות, לגלגל
מקומי של סגנון בינלאומי מאוחר ושל תרבות אדריכלית של
פוסט־מלחמה. "אדריכלות ישראלית" מתחילה ב־1967 ופועלת
בין־מלחמות: 1967, 1970–1967 ("דההשתד"), 1973, 1982. היא
פרויקט פוסטמודרני יותר מאשר מודרני, והפנייה אל שורשי
הפוסטמודרניזם שלה הכרחית כדי להבין את האדריכלות
הישראלית העכשווית.

מי שנחשבים עד היום "הדור האבוד" של אדריכלי ישראל, שהתחנכו בטכניון בעשור שאחרי 1967 אצל אדריכלי ת"ח ובוצ'לים, מגייסים בשנות השבעים את רוח הזמן הבינלאומית הביקורתית הדמוקרטית של סוף שנות השישים ואת הפורמליזם המודרניסטי-ברוטליסטי המאוחר - לניסוח מחדש של המקום הישראלי ושל מקומות בישראל, בהתלהבות מהאדריכלות הפורגורסיבית המשוכללת של תחילת שנות השבעים. 1967 היא רק זרז או תירוץ למה שהיה מתפתח מהאדריכלות הישראלית כמקדם או כמאוחר. אדריכלות זיוית, מקושתת, מדורגת ומבוצרת אפיינה את שלהי המודרניזם בין שנות השישים ותחילת השבעים גם בשווייץ, צרפת, סקנדינביה, איטליה, אנגליה וארצות הברית.

שקריאה בטחוניסטית, מתגוננת או התקפית משטיחה את הקריאה של אדריכלות שנות השבעים בישראל.

רובע המגורים של סלו הרשמן בשכונת גילה בירושלים, לממשל, שנתפס כאחד האייקונים של האדריכלות הישראלית המקומית החדשה של תחילת שנות השבעים, הוא דוגמה מובהקת לאובייקט מעבר תקופתי, מודרניסטי ביסודו, שמדבר בשפה פוסטמודרנית (מערכת מבנים במקום בניינים אוטונומיים שכוונה כמיקרו-עיר, חזיתות פסבדו-היסטוריות) אבל משתכלל ומועתק על פי פרדיגמה מודרניסטית ללוד, לטירה, להצעה לתחרות לתכנון ספרייה לאומית באיראן, לבניין האבן של סינמטק תל-אביב בשנות השמונים. מושג המקום לא החליף את רוח הזמן הבינלאומית באדריכלות הישראלית בשנות השבעים. המקום הוא עדיין מלאכותי, ניטרלי ונייד כמו רוח הזמן של שנות החמישים והשישים. אין "מקומיות ביקורתית", והקשתות והאבן של גילה מופרכים ומוצדקים כמו בניין אבן בתל-אביב וקשתות באיראן.

את המיתון של אמצע שנות השישים החליפה אחרי 1967 אופוריה של בנייה חדשה, אינטנסיבית לא פחות ממפעל הבנייה שלאחר 1948; רם כרמי, אז מורה בכיר ומשפיע בטכניון, תפס עמדת מפתח כאדריכל הראשי של משרד השיכון וקידם את מימושו של כמה מהאקספרימנטים הברוטליסטיים של שנות השישים (הפורמלים האוונגרדי של שנות השישים הפך לקונקרטי בכוורות של צבי הקר בשכונת רמות בירושלים, למשל). קבוצה של אדריכלים שבנו בשנות השישים בעיקר בתל-אביב, יוסיקי, רכטר, שרון, איתן, זולוטוב, הרשמן, נדלר ואחרים) גילתה מחדש את ירושלים ועבתה אותה במגדלים, בתי מלון וטבעות טבעות של מבנים בשכונות החדשות; במקביל, הם היו מעורבים בכתבונן ובמימוש של קומפלקסים מולטי-פונקציונליים בלב הערים הגדולות, גרסה מקומית למגה-סטרוקטורליזם הבינלאומי של שנות השישים - ביניהם ה"סיטי" של מנשיה, דיונגוף סנטר והתחנה המרכזית החדשה בתל-אביב, מרכז כלל ומגדלי וולפסון בירושלים, מתחם האודיטוריום, מרכז פנורמה והתחנה המרכזית

בבחיפה; שנות השבעים הן העשור של ירושלים, תוך דה-לגיטימציה, ציבורית אובססיבית למרכז ההיסטורי של תל-אביב, המודרנית השוקעת, ה"לא-מקומית" - עד לגילוי המחודש של לב תל-אביב בשנות השמונים והתשעים.

שנות השבעים הן גם השנים של התפתחות הבנייה המתועשת; של בנייני התאגידים ומגדלי המשרדים; של המשך פרויקט שיקום חלקי ערים היסטוריים; של תחילת ההתנחלות ממזרח לקו הירוק - בעזה, בסיני וברמת הגולן; של המשך פרויקט פיזור האוכלוסיה ביישובים קהילתיים חצי-כפריים; של המהפך הפוליטי של 1977 ובעקבותיו מפעלי "בנה ביתך" ושיקום השכונות המנוחשות של המודרניזם; של הסכם השלום עם מצרים וסיפור בנייתה ב־1975 של ימית, תרגיל אורבני בתכנון התנחלות פיתוח פוסטמודרנית לאלפיים תושבים בפתחת רפיח, ומחיקתה ב־1982 של עלייה ברמת החיים והתפתחות מואצת של בנייני הקבלנים הישראלים הטיפוסיים; של שינויים בסביבות הצריכה ותחילת מותו של הרחוב לטובת מרכזי קניות וקניונים; של עיצוב פנים טוטלי טפטי מקיר לקיר ועיצוב חוץ בחומרי גמר יוקרתיים, כמו פפטיס קרמי או קירות מסך מזכוכית ומתכת; של הגזמת הטיח בדמוי השפריץ, בדרך לגילוי המחודש של האבן הירושלמית על סוגיה בישראל בעשור האחרון.

אדנות לאומנית, אפוקליפסה, פארסה, התפקדות, שיבוש
מנגנונים, יצרים סקטוריאליים, טעמים פולקלוריסטיים, פרקטיקה
ברוטלית - הם מסממני עידן ה"אל-צורה", שבו "המדינה כולה
התמלאה תוך עשור במכננים מגובבים, מדורגים, תלויים, מרובי
זווים ושיפועים, קטומי פינות, מודבקי ציפויים ואלמנטים"
(כפי שמנוסחת האדריכלות שאחרי 1967 בספר הפרויקט
הישראלי). ראשית הפוסטמודרניזם האדריכלי הישראלי
נידונה דווקא על ידי מבקרי הפוסטמודרניסטיים ה"ביקורתיים"
בשיפוטיות, שמחמיצה את האפשרות לראות את התקופה כנדבך
קרטי.

עבדי אלחייני

Special Architecture Issue

Editors: Zvi Elhyani, Yael Bergstein

Studio 164 casts a retrospective gaze upon post-1967 construction in Israel, and examines a continuum of images culled from an archive-in-process of Israeli architecture. This issue constitutes a partial, almost arbitrary visual sketch for a future study of both the known and the hidden origins of contemporary Israeli architecture; it looks back upon postmodern developments in the 1970s and 80s – an uncharted body of knowledge that has yet to be academically or publicly validated in the canon of Israeli architectural history.

The discourse about 1970s Israeli architecture as a period of crisis is no longer valid. The Israeli architectural project during the 70s was no less national and international than it was during the national and international Israeli architecture in the 50s and 60s. Yet a necessary blurring of the artificial turning point 1948 may sift the national architectural ethos from the 50s and 60s and see them as no more than a continuation of the modernist 30s and 40s – a local form of a late international style and of postwar architectural culture. "Israeli architecture" started developing in the aftermath of the 1967 war and continued to evolve in the period that followed, between the wars of 1970, 1973 and 1982. It is a postmodern project more than a modern one, and research into the roots of its postmodernism is necessary in order to understand contemporary Israeli architecture.

Nationalist authority, apocalypse, farce, a collapse of values, bureaucratic disarray, sectorial urges, folkloric tastes and Brutalist practice are among the characteristics of the "formless" era, during which "the entire country," to quote from Zvi Efrat's book *The Israeli Project*, "was filled within a decade with a jumble of terraced, cantilevered, multi-angled-and-corniced structures, truncated and coated with decorative elements" (2005, p. 935). The early phase of Israeli architectural postmodernism was too quickly judged – paradoxically, by postmodernist critics, who did not perceive this period as a critical instant for an understanding of contemporary Israeli architecture; an instant prior to a local and international reevaluation of postmodern design.

Those who are still considered "the lost generation" of Israeli architects – educated at the Israeli Institute of Technology (Technion) during the post-1967 decade by the 1948 architects and developing in

their shadow – were moved by the critical, democratic, international spirit of the late 60s and were influenced by late modernist, Brutalist formalism. Influenced by the progressive and technologically advanced architecture of the early 70s, they reformulated Israel as a place, as well as places in Israel. The year 1967 was merely a catalyst, or an excuse, for what would have transpired in Israeli architecture sooner or later. Sharp angles and cornices, arches, terraced structures and fortress-like features were also characteristic of late modernist architecture in the 60s and early 70s in France, Switzerland, Scandinavia, Italy, England and the USA. A security-oriented, defensive or aggressive reading of 70s architecture in Israel cannot but be superficial.

The quarter designed by Salo Hershman in the Gilo neighborhood of Jerusalem, for instance, presented in this issue, was perceived as one of the icons of a new local architecture in the early 70s; it is a quintessential example of a transitional historical object, modernist at heart, whose language is postmodern (a complex of interrelated structures rather than autonomous buildings; the quarter as a micro-city; pseudo-historical façades) but which was copied and reproduced according to a modernist paradigm in other cities in Israel, such as Lod and Tira; in a proposal for a national library in Iran; or in the stone building of the Tel Aviv Cinematheque, built in the 80s. No genius loci replaced the international Zeitgeist of the time in Israeli architecture of the 70s, and the concept of "place" remained as artificial, neutral and mobile as it was during the 50s and 60s; the arches and stone of Gilo are as absurd as a stone building in Tel Aviv or new arches in Iran.

The recession of the mid-60s was replaced after 1967 by a euphoric wave of new construction, no less intensive than the post-1948 construction project; Ram Carmi, then a senior and influential teacher at the Technion, assumed a key position as the chief architect of the Ministry of Housing, where he advanced the implementation of some of the Brutalist morphological experiments of the 60s (the avant guard formalism of the 60s was given concrete form in Zvi Hecker's "beehive" buildings in the Ramot neighborhood of Jerusalem, for instance); a group of architects who had built in Tel Aviv during

the 60s (Yaski, Rechter, Sharon, Eitan, Zolotov, Hershman, Nadler and others) rediscovered Jerusalem and filled it with towers, hotels and concentric rings of buildings in the city's new neighborhoods; concurrently, they were involved in planning and building multifunctional complexes in the heart of big cities, local versions of the international mega-structures of the 60s - including the complex of high-rise office buildings in the Manshiya neighborhood, Dizengoff Center and the new central bus station in Tel Aviv, the Clal Center and Wolfson Towers in Jerusalem, and the auditorium complex, Panorama Center and central bus station in Haifa; The 70s were the Jerusalem decade, a time of obsessive public delegitimization of the historical center of Tel Aviv, the declining, "foreign", modernist city – prior to its "Bauhausian" rediscovery in the 80s ad 90s.

The 70s were also years of industrialized building; Moshe Safdie planned versions of his Montreal "Habitat" in Jerusalem and designed the famous IDF's Merkava tank (a commission from Reserve Major General Israel Tal); this was the period of corporate buildings and office towers; of the ongoing rehabilitation of historical urban neighborhoods; of the beginning of the political settlement in Gaza, the West Bank, the Sinai Desert and the Golan; of continuing the policy of population dispersal, from the center of the country to semi-rural towns and villages; of the ascendance of the political Right in 1977, which was followed by suburban development projects and the rehabilitation of modernist neighborhoods; of the building of Yamit in 1975, an urban exercise in planning a postmodern settlement for 2,000 residents in northwestern Sinai, and its dismantling in 1982 following the peace agreement with Egypt; of rising standards of living in Israel and the upgrading of construction standards; of the beginning of the street's death and the rise of shopping centers and malls; of wall-to-wall interior design, and exterior design with new raw materials – ceramic mosaics, granolite and curtain walls made of metal and glass; and of processing plaster into stucco, en route to the "rediscovery" of stone, which abounds in Israeli architecture in the past few years.

Zvi Elhyani

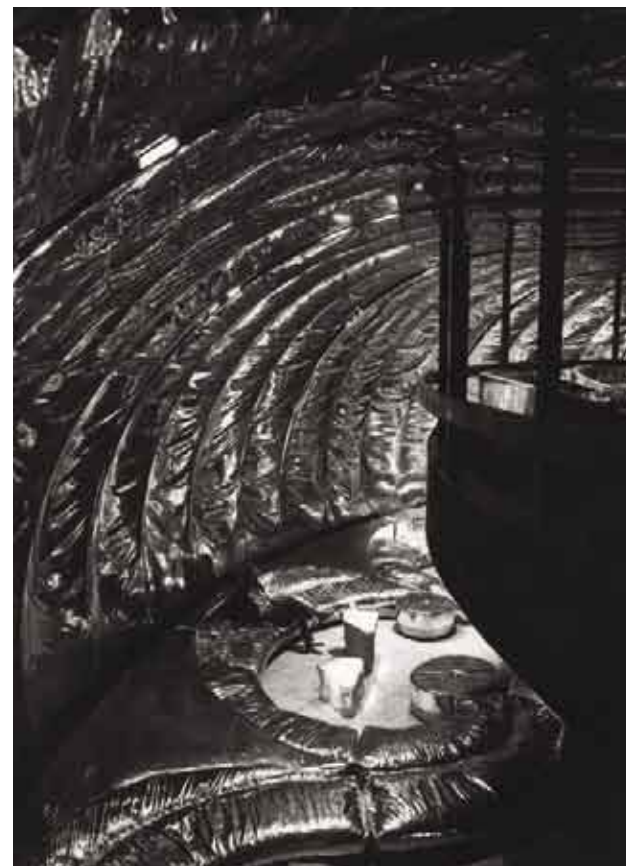
Translation: Talya Halkin

תל-אביב, סוף שנות השישים
Tel Aviv, late 1960s

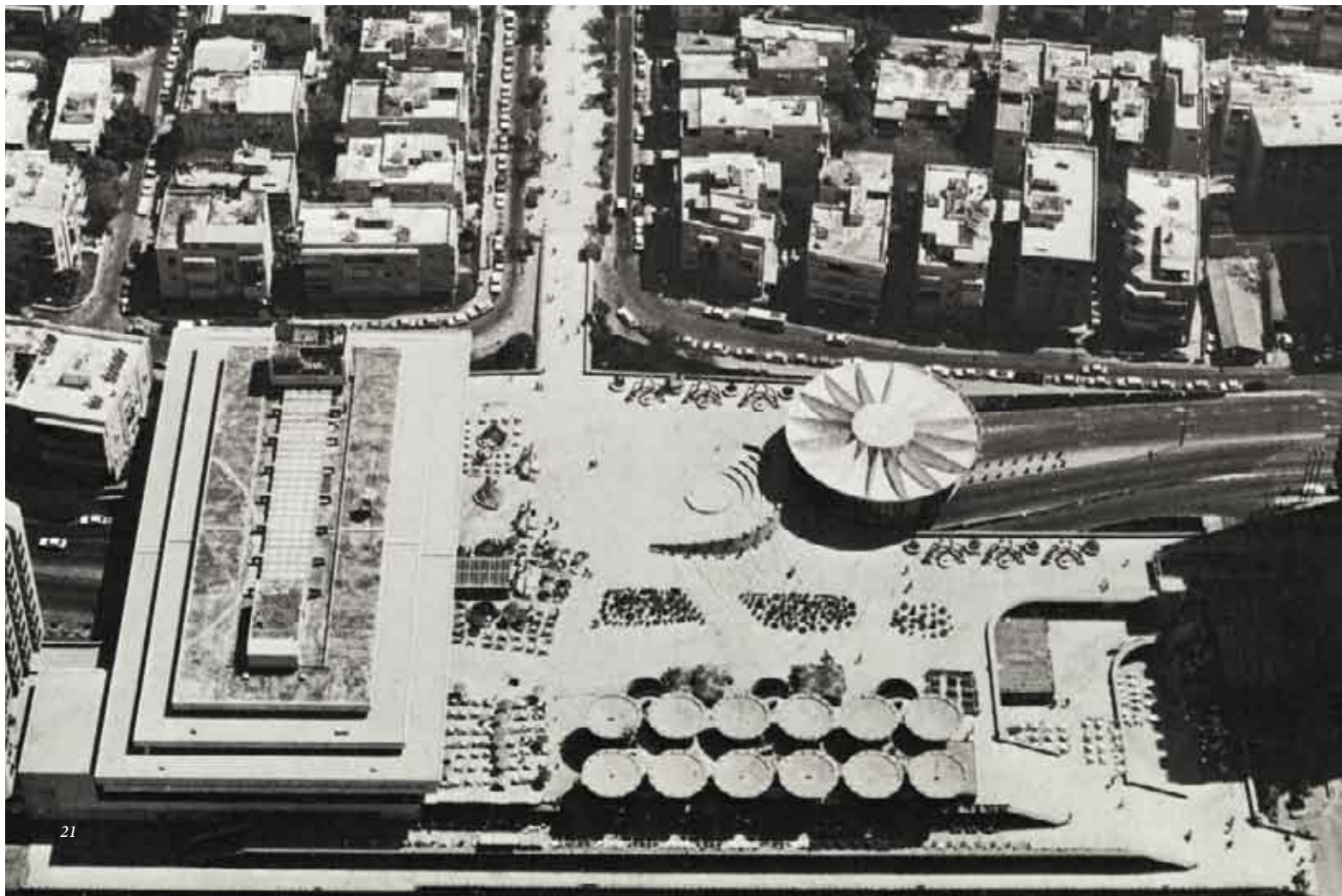

מועדון הקולוסיאום בכיכר נמיר (אתרים), תל-אביב, שנות השמונים, יעקב רכטר (עם ורנר יוסף ויטקובר), עיצוב פנים: ישראל גודוביץ
The Colosseum Club in Namir (Atarim) Square, Tel Aviv, 1980s. Architect: Yacov Rechter (with W. J. Wittkover), Interior design: Israel Goodovitch

ימית, סוף שנות השבעים. מימין: האנדרטה לחללי אוגדת הפלדה במלחמת ששת הימים. צילום: דוד רובינגר, מתוך "הקורבן של ישראל בסיני", לייף מגזין, נובמבר 1978
Yamit settlement in ruins, late 1970s. On the right Memorial to the Fallen of the Steel Division. Photograph: David Rubinger, from "Israel's Sacrifice in the Sinai", Life Magazine, November 1978

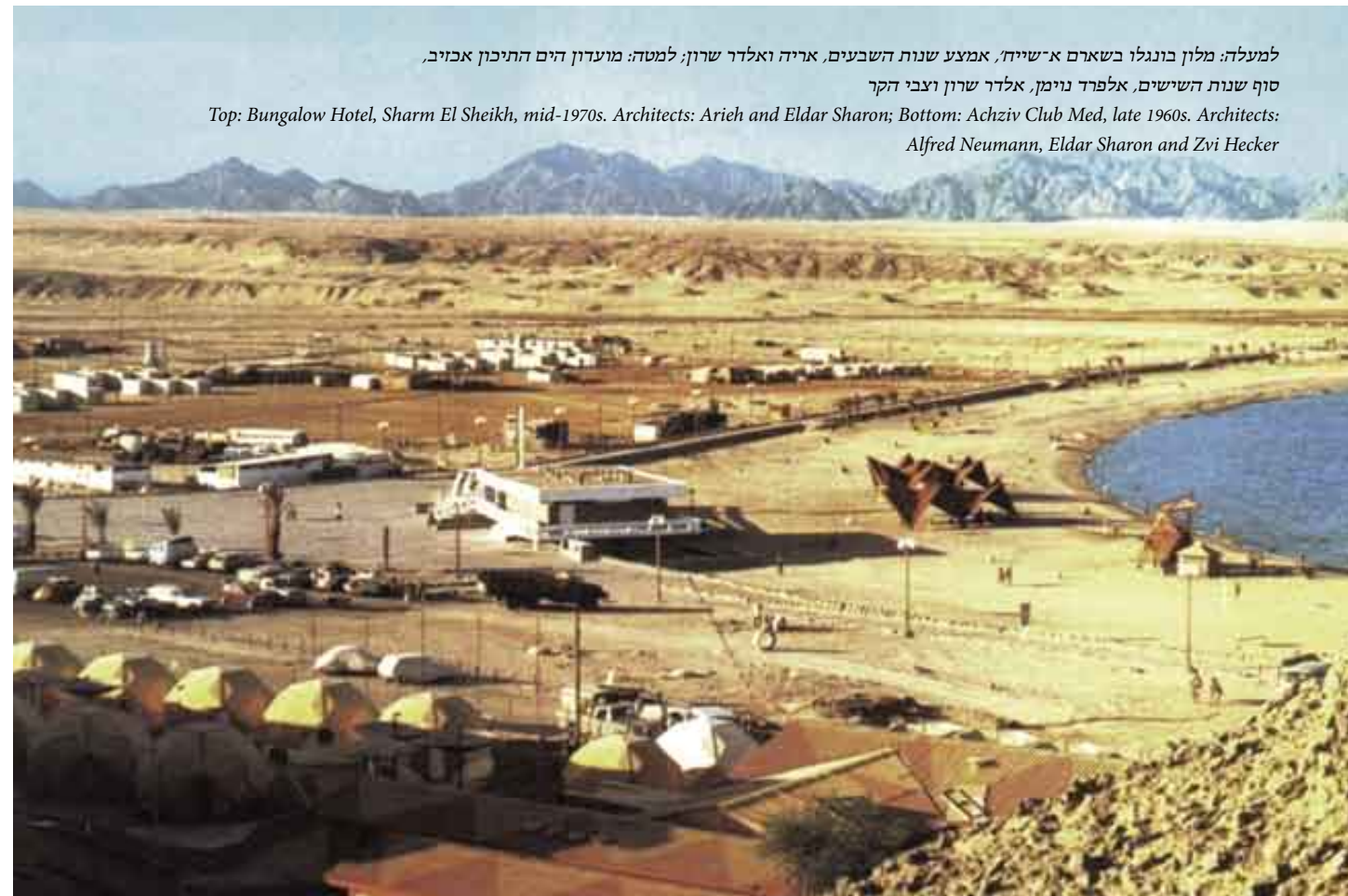

מימין: האנדרטה לחללי אוגדת הפלדה במלחמת ששת הימים, ימית, נחנכה ביוני 1977, ישראל גודוביץ. 300 עמודי בטון על שטח של 14 דונם; משמאל למעלה: פיצוץ אנדרטת אוגדת הפלדה בזמן פינוי ימית, 1982. נבנתה מחדש בחבל שלום; משמאל למטה: כיכר אתרים בתל-אביב, 1976, יעקב רכטר (עם ורנר יוסף ויטקובר)
 Right: Memorial to the Fallen of the Steel Division during the Six Day War, Yamit, inaugurated in June 1977. Architect: Israel Goodovitch. 300 concrete columns on 5,600 hectares of land; Left top: Demolition of the Steel Division Memorial during the evacuation of Yamit in 1982. It was later rebuilt in Hevel Shalom, in the North of the Negev; Left bottom: Atarim Square, Tel Aviv, 1976. Architect: Yacov Rechter (with W. J. Wittkover)

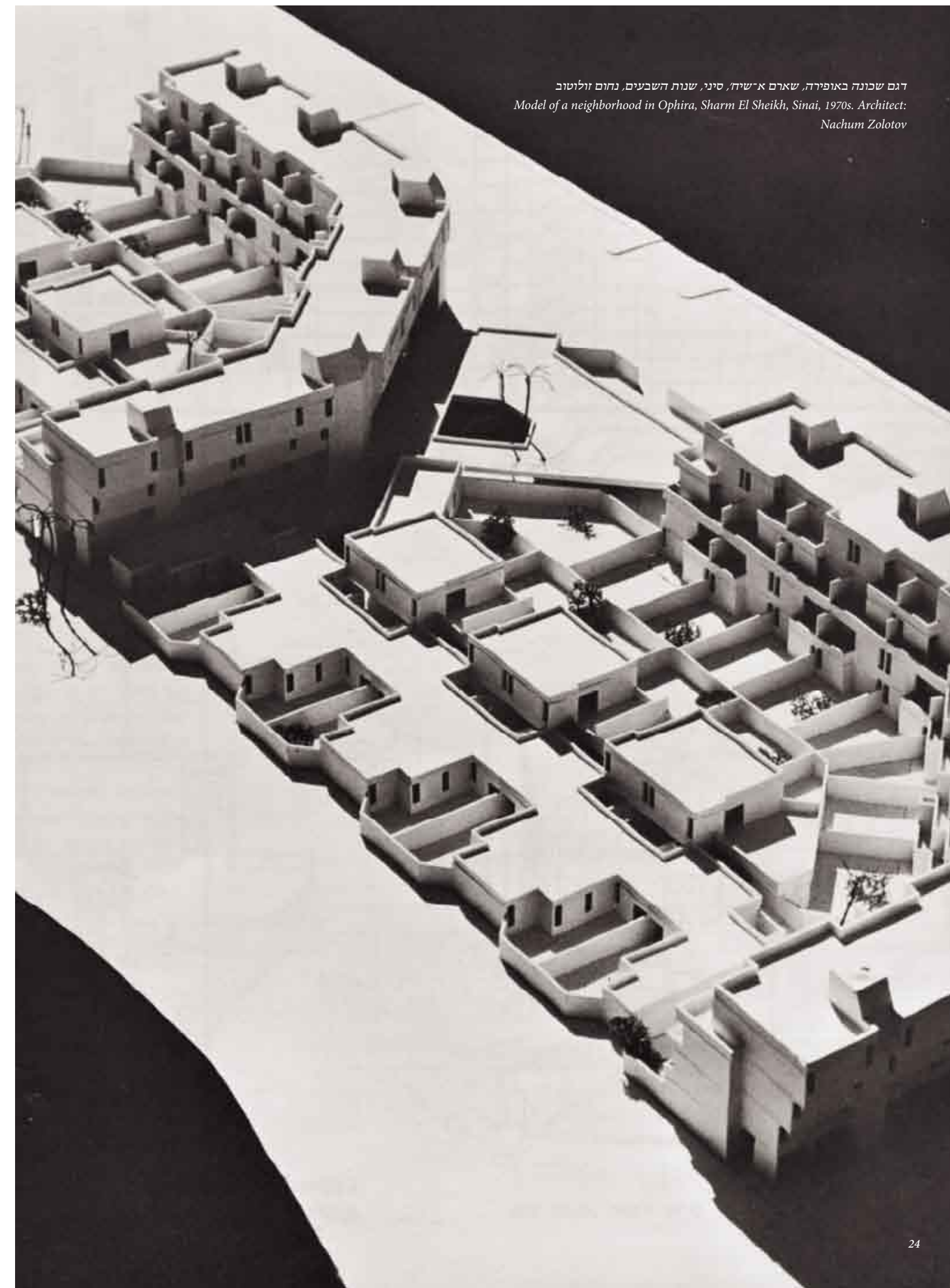

חיילי מג"ב באנדרטת אוגדת הפלדה, חבל שלום, 2004, צילום: אורי וגמן
Border Guard soldiers at the Steel Division Memorial, Hevel Shalom, 2004. Photos: Uri Wegman

למעלה: מלון בונגלו בשארם א-שייח, אמצע שנות השבעים, אריה ואלדר שרון; למטה: מועדון הים התיכון אכזיב, סוף שנות השישים, אלפרד נוימן. אדר שרון וצבי הקר
 Top: Bungalow Hotel, Sharm El Sheikh, mid-1970s. Architects: Arie and Eldar Sharon; Bottom: Achziv Club Med, late 1960s. Architects: Alfred Neumann, Eldar Sharon and Zvi Hecker

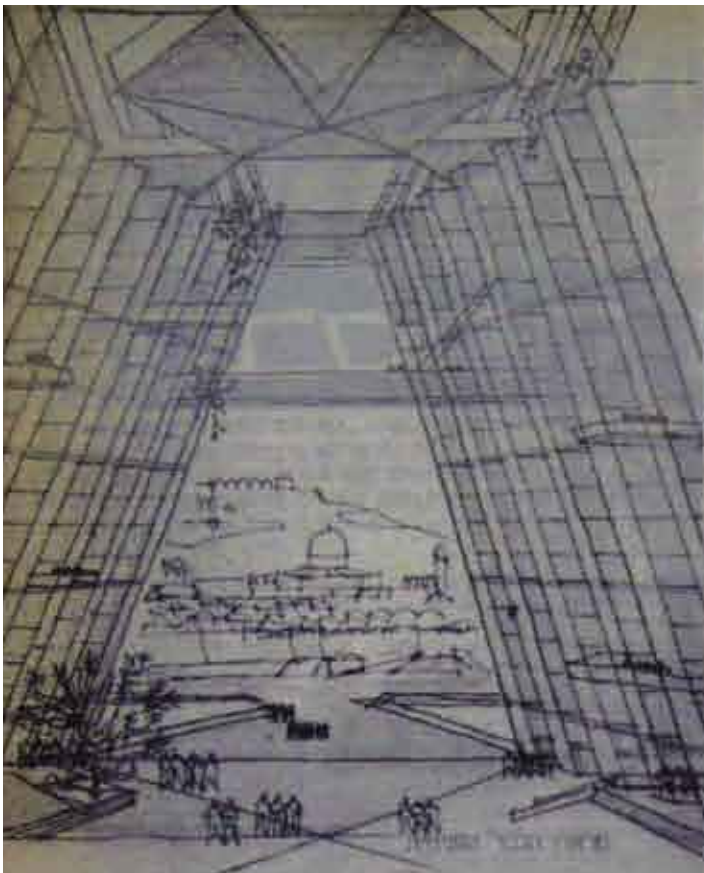

דגם שכונה באופירה, שארם א-שייח, סני, שנות השבעים, נחום זולוטוב
 Model of a neighborhood in Ophira, Sharm El Sheikh, Sinai, 1970s. Architect: Nachum Zolotov

מימין: בית הספר לרפואה ע"ש סאקלר, אוניברסיטת תל-אביב, 1970, אריה ואלדר שרון
משמאל: פנים עיריית בת ים, אלפרד נוימן, אלדר שרון וצבי הקר
Right: Sackler School of Medicine, Tel Aviv University, 1970. Architects: Arie and Eldar Sharon
Left: Interior of Bat Yam City Hall, 1960-63. Architects: Alfred Neumann, Eldar Sharon and Zvi Hecker

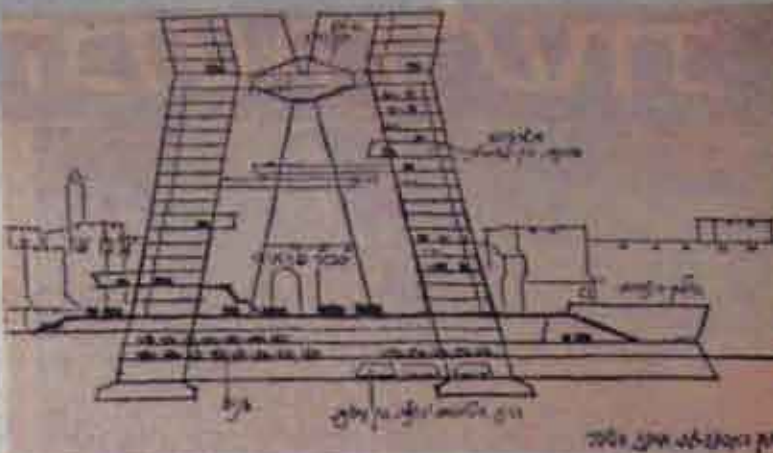
בן רואה מתכנן השער את עידו הפנימי, מנקודת ראותו של אדם שיעמוד עם
ויראה את ירושלים העתיקה — על חומתה, מיסוד עומאר וצמח הסטטאות.

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

[illegible]

בן הדין
יבוסלית
העתיקה
אם וכאשר
יוקם השער

האדריכל צבי הקד נותל-אביב מוציע
להקים שער מונומנטאלי על רקע
ירושלים העתיקה, אשר יאחד את
שני חלקיה מבחינה ארכיטקטונית.
לא שער נצחון. משהו חזק יותר.

תוך הוצאת את מנצח השיר. מתחת לבניו תחילה חמש קופות של חנוכה תש"ב. בראשית. בסך הכל יצאו זה ג'ין בעל 30 קופות וג' משוררים ואולם לסיכומים.

הוא היה חושב כי כל מי שחשד
בזה לא יוכל להיות חלק מהממשלה
ועל כן הוא לא יוכל להיות חלק
ממשלה.

[illegible][illegible]

הכל תלוי באדם

יד שאלה: האניח מחד כי ביום
אז בעל לא הוסיף לומר את המילה
השלישית ואם כן יש להעלות דבר השק
מזה ענינו ומה: לא אמר מחד כי.
ואם זה נכון יצא לנו מה שיש

אויפאל פון חקר מתלאבות, בעל
השקפה, ליד יום מוקדן של שער שלום.

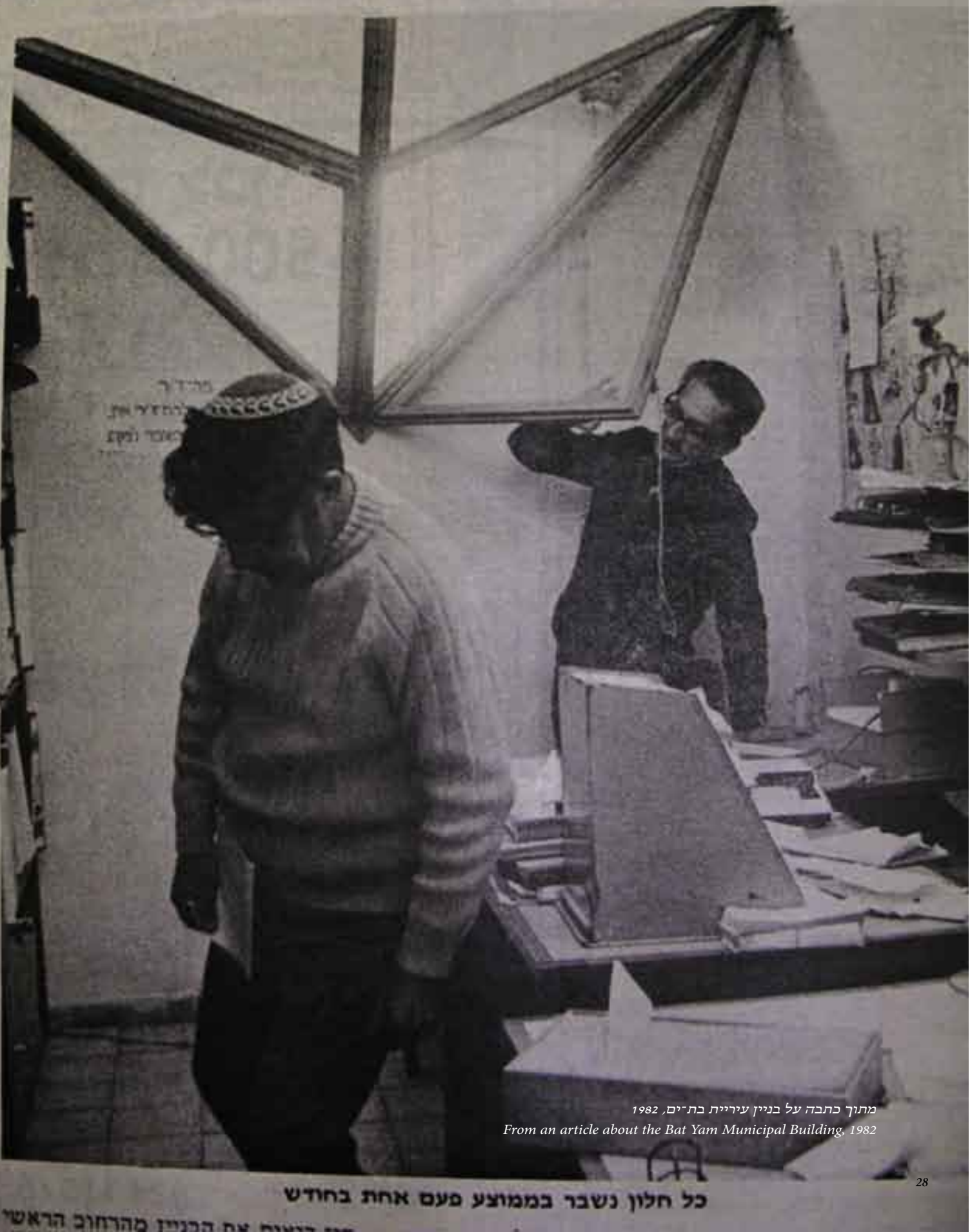
החלטתו של בית דין זה, שהתקבלה ב-1997, היא חלק מההיסטוריה של ישראל, והיא תישמר כחלק מההיסטוריה של ישראל.

[illegible]

הצעה לשער לירושלים, סוף שנות השישים, צבי הeker
Proposal for a gate to Jerusalem, late 1960s. Architect: Zvi Hecker

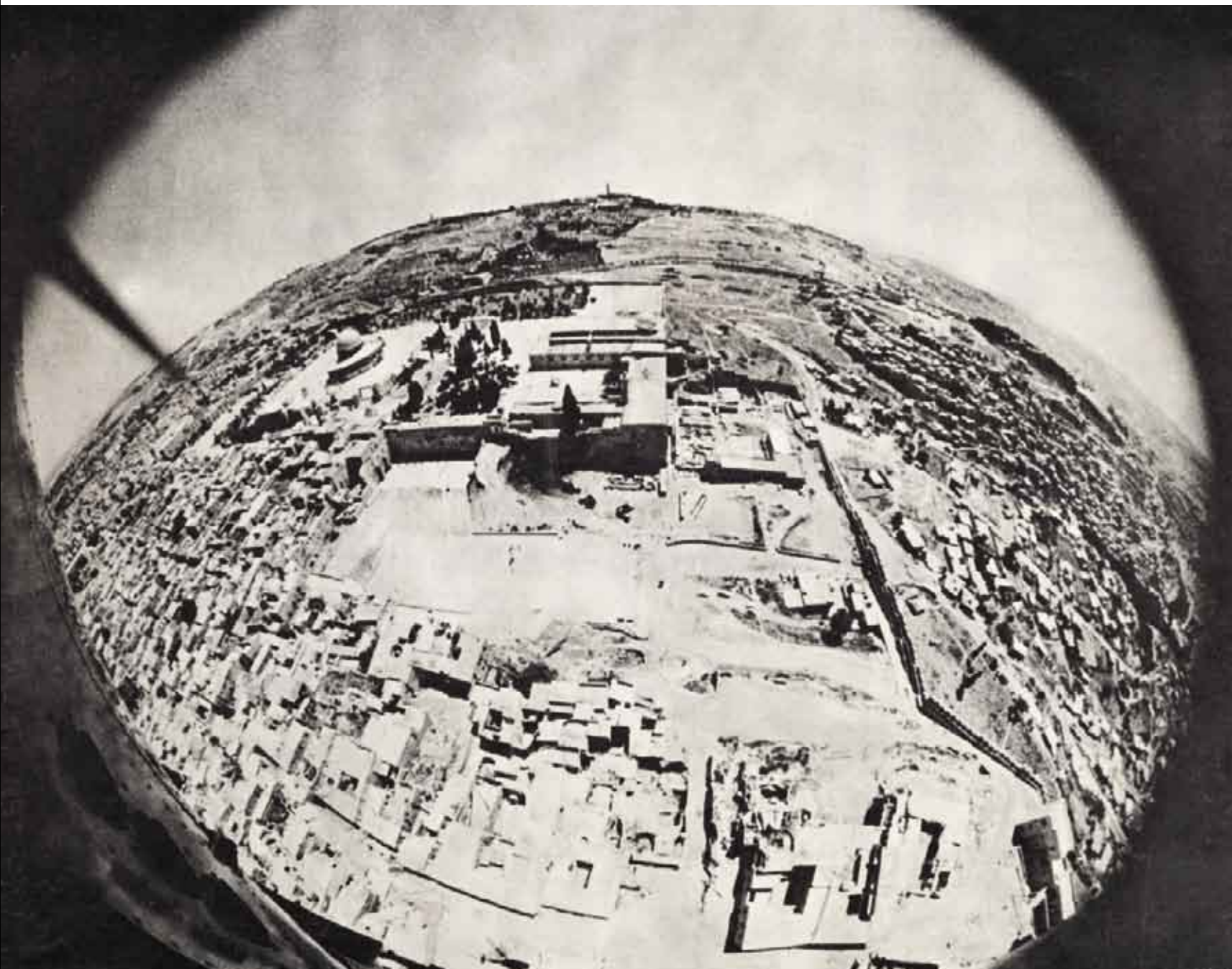

האם יש מגמה להפוך את הבניין למוזיאון ולבנות תחתיו בניין מ?

כל חלון נשבר בממוצע פעם אחת בחודש

מתוך כתבה על בניין עיריית בת-ים, 1982
From an article about the Bat Yam Municipal Building, 1982

מימין: דגם ישיבת פורת יוסף, הרובע היהודי, העיר העתיקה ירושלים, 1970, משה ספדיה; משמאל: העיר העתיקה, ירושלים, מתוך שער המגזין התל-אביבי לחיות בעיר, שפרסם משאל על תכנון רחבת הכותל, 1975
 Right: Model of the Porat Yosef Yeshiva, the Jewish Quarter, The Old City of Jerusalem, 1970. Architect: Moshe Safdie; Left: The Old City, Jerusalem, from the cover of the Tel Avivian magazine *Living in the City*, which publicized an opinion poll concerning plans for the open area adjacent to the Western Wall, 1975

JAFFA
DESIGN: ARC' ILAN PIVKO

GAZEBO CO. LTD. RATTAN & WICKER FURNITURE
MAIN OFFICE AND SHOW ROOM: 233 DIZENGOFF ST. TEL-AVIV ISRAEL TEL.(03)245591. TELEX:35770\1.GOIN IL. ATT. GAZEBO.
FACTORY: INDUSTRIAL AREA EREZ, ASHKELON

מימין: מתוך הסרט הדוקומנטרי "משה ספדיה: כוחה של ארכיטקטורה", במאי: דונלד וינקלר, קנדה, 2005; משמאל: רהיטי רטאן מדגם יפו, מתוך קטלוג חברת גזיבו, סוף שנות השבעים, אילן פובקו

Right: From the documentary "Moshe Safdie: The Power of Architecture", directed by Donald Winkler, Canada, 2005; Left: Rattan furniture, Jaffa model, from the Gazebo Company's catalogue, late 1970s. Design: Ilan Pivko

מימין: רהיטי רטאן מדגם משרביה, מתוך קטלוג חברת גזיבו, סוף שנות השבעים, אילן פִּיבְּקוֹ; משמאל: הצעה לפרויקט מגורי יוקרה בגבעת אנדרומדה, יפו, 1990, מרדכי בן חורין

Right: Rattan furniture, Moucharabia model, from the Gazebo Company's catalogue, late 1970s. Design: Ilan Pivko; Left: Proposal for prestigious residential building project on Andromeda Hill, Jaffa, 1990. Mordechai Ben Horin

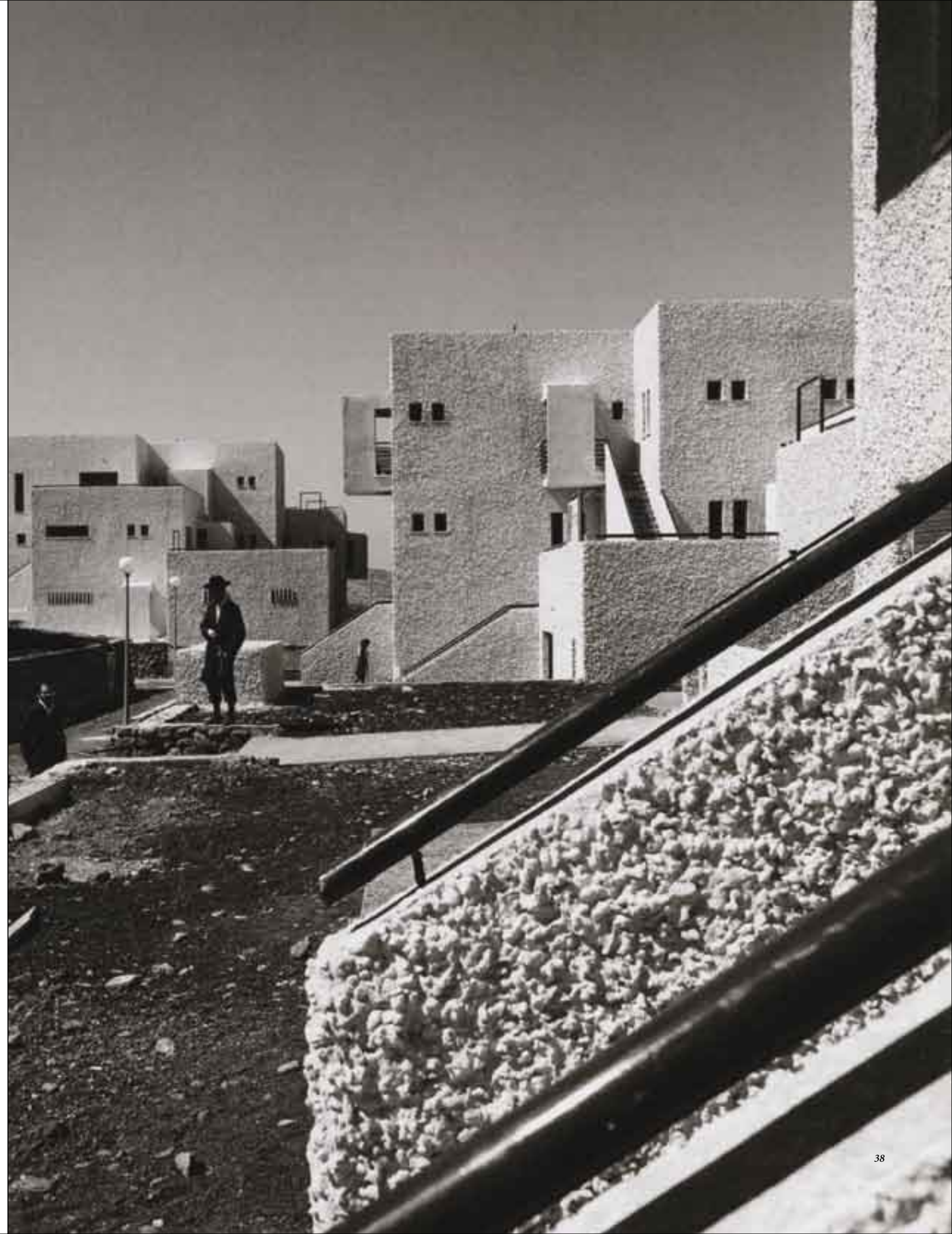
MOUCHARABIA
DESIGN: ARC' ILAN PIVKO

למעלה ולמטה: וילה בקיסריה, 1970, אבא אלחנני
Top and bottom: Villa in Caesarea, 1970. Architect: Aba Elhanani

למעלה ולמטה: וילה בקיסריה, שנות השבעים, ש. מודהליבר
Top and bottom: Villa in Caesarea, 1970s. Architect: S. Mohliver

מימין: קריה חסידית בחצור הגלילית, 1975, דוד רוזניק; משמאל: וילה בבנימינה, 1969, סלו הרשמן
 Right: A Chasidic quarter in Hazor HaGelilit (a development town in the Galilee), 1975. Architect: David Reznik; Left: Villa in Benyamina, 1969. Architect: Salo Hershtman

בעמודים הבאים, מימין: רובע מגורים חדש באוראן, אלג'יריה. שער כתב העת הצרפתי ארכיטקטורה היום, גיליון על אדריכלות בעולם השלישי, אוקטובר-נובמבר 1968; משמאל למעלה: דודו טופו, גולי האגרטי, ומשה איש-כסית כמפקח בנייה בשכונה חדשה בירושלים, מתוך הסרט "מניו־יורק באהבה", במאי: עמוס קולק, 1985; משמאל למטה: רמת אשכול, שכונה חדשה בירושלים, שנות השבעים
 Following pages, right: New housing quarter in Oran, Algeria. Cover of French magazine L'Architecture d'Aujourd'hui, an issue on Third World Architecture, October-November 1968; Left top: Julie Hagerty, David Topaz, and Moshe Ish-Kaseet as a construction supervisor in a Jerusalem new neighborhood, from Amos Kollek's movie "Goodbye, New York", 1985; Left bottom: Ramat Eshkol, new quarter in Jerusalem, 1970s

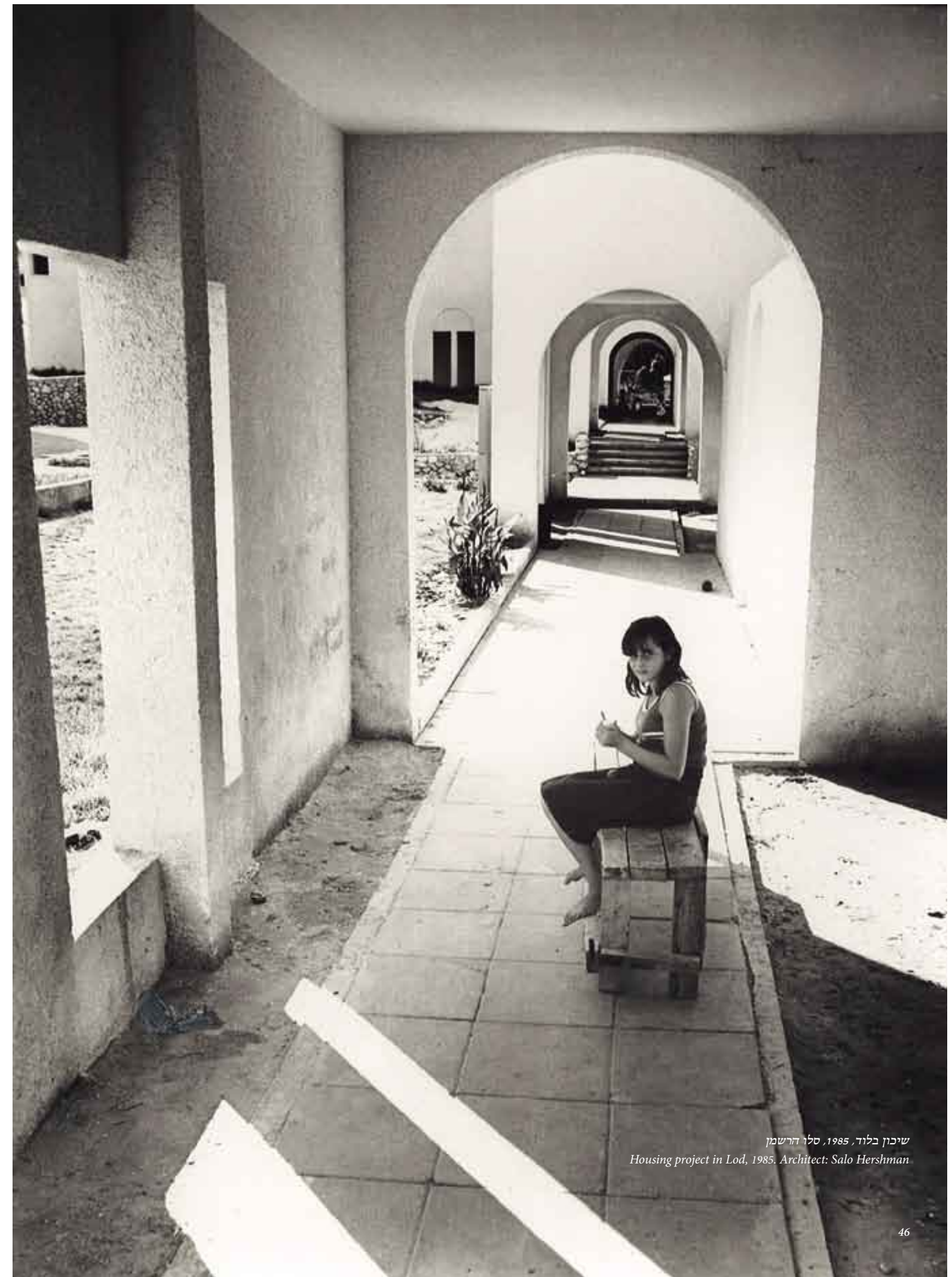
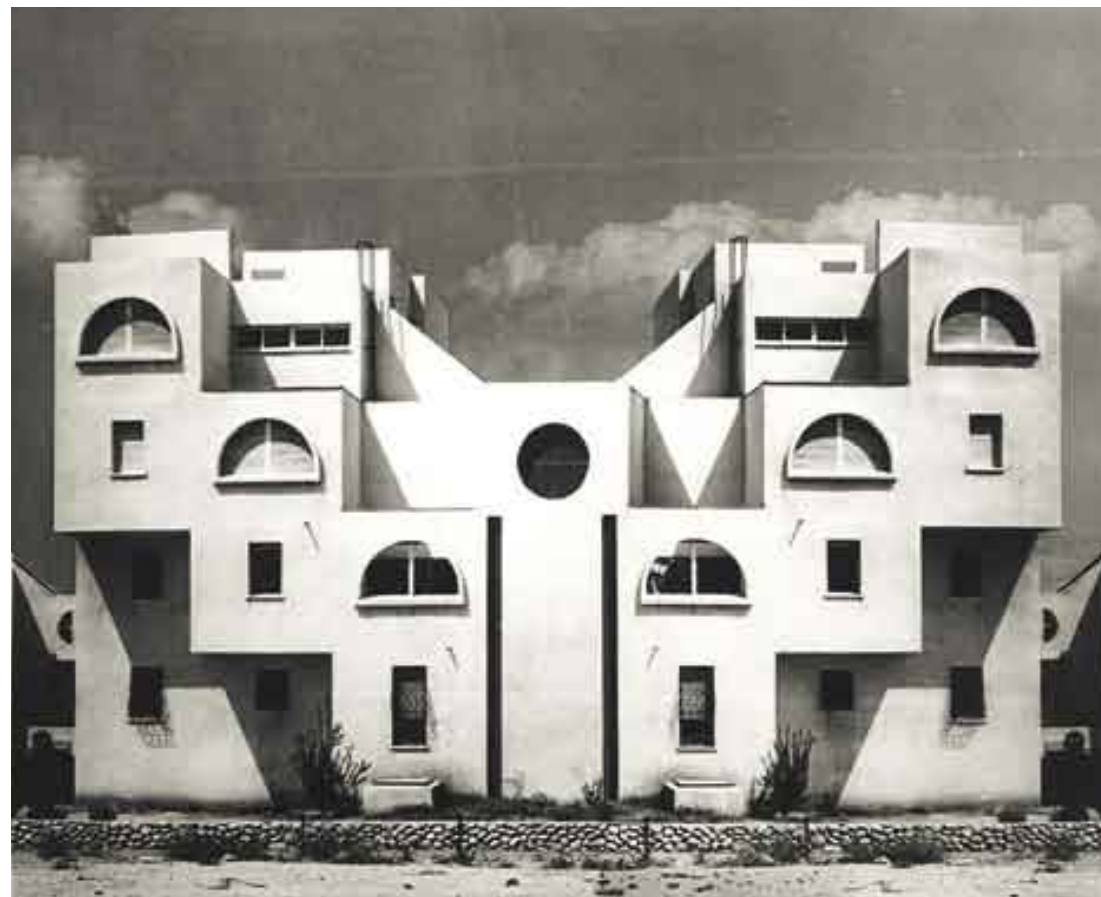

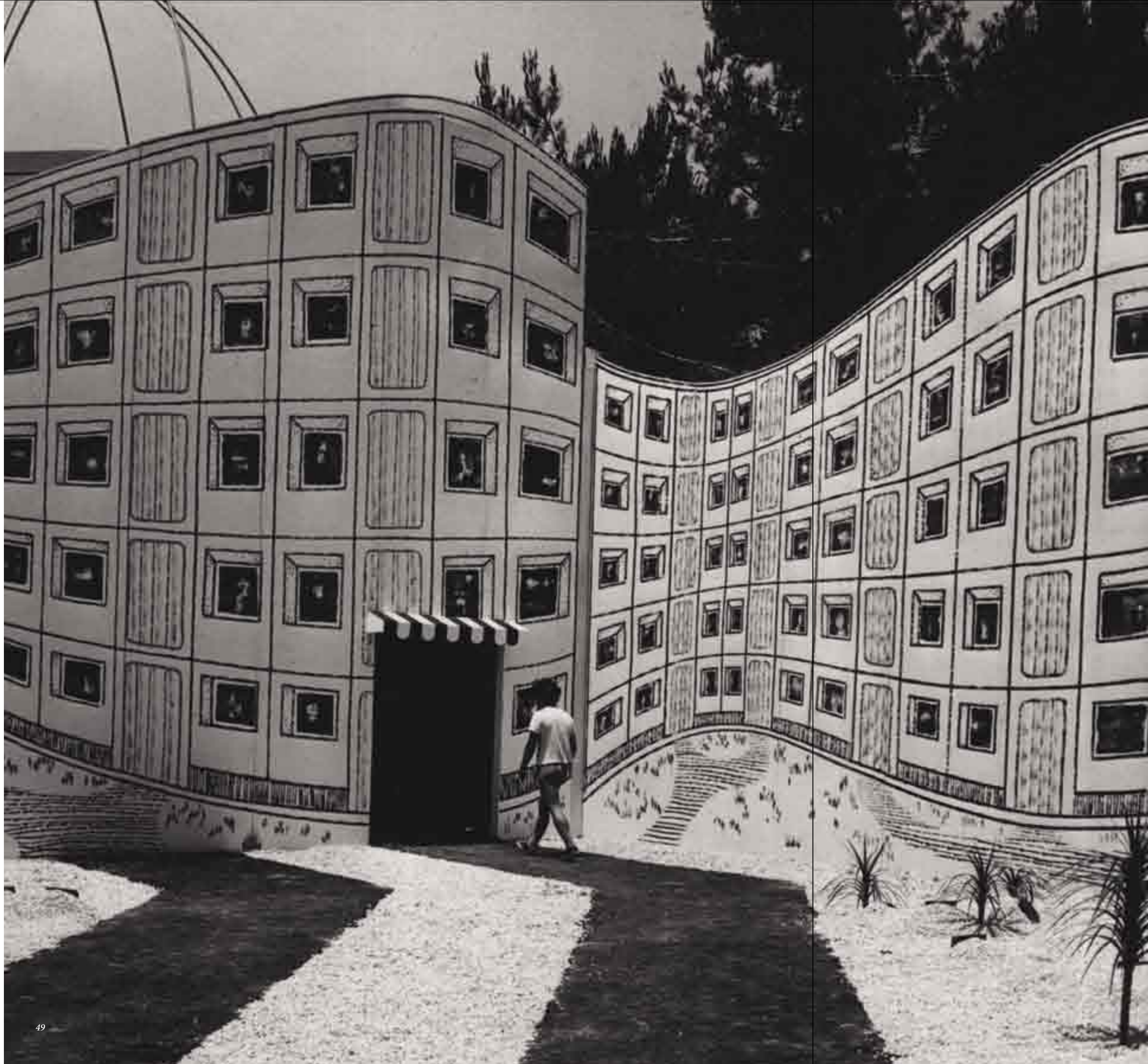
מימין: חייל בכותל, יוני 1967; משמאל: שכונת גבעת שפירא (הגבעה הצרפתית), ירושלים, תחילת שנות השבעים, שמואל שקד וגדעון זיו
 Right: Soldier at the Western Wall, Old City of Jerusalem, June 1967; Left: Shapira Hill (French Hill) quarter, Jerusalem, early 1970s.
 Architects: Shmuel Shaked and Gideon Ziv

דירת יגאל אלון (שר החינוך והתרבות וסגן ראש הממשלה)
בעיר העתיקה, ירושלים, תחילת שנות השבעים, עיצוב פנים:
אליעזר פרנקל
Apartment of Reserve Major General Yigal Alon (at the time,
Minister of Education and Culture and Vice-President)
:in the Old City of Jerusalem, early 1970s. Interior design
Eliezer Frenkel

שיכון בלוד, 1985, סלו הרשמן
Housing project in Lod, 1985. Architect: Salo Hershman

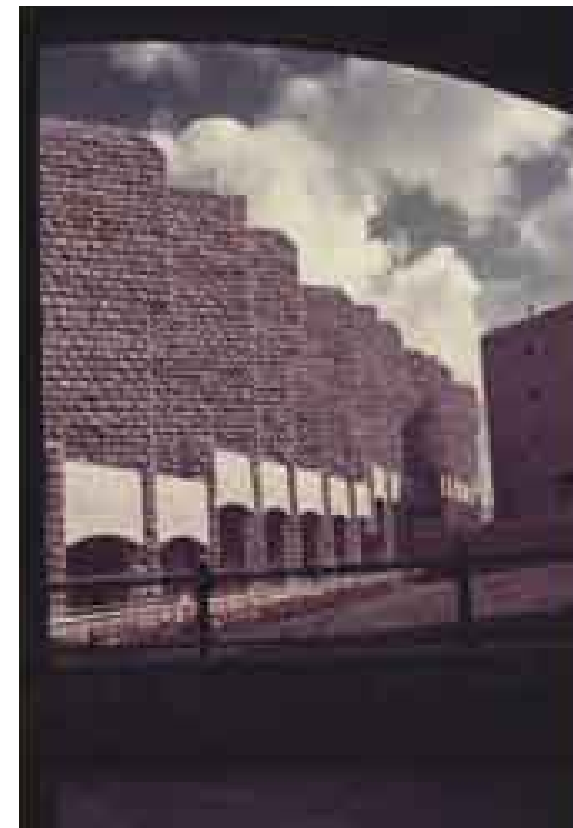
מימין למעלה: צוות תכנון רובע גילה, ירושלים, במרכז (עומד) אברהם יסקי; מימין למטה: רובע גילה, דגם, תחילת שנות השבעים, אברהם יסקי, יעקב גיל, נחום זולוטוב, רם כרמי, משה לופנפלד-גורא גמרמן, אריה שרון-אלדר שרון; משמאל: ביתן משרד השיכון בתערוכת הכ"ה לישראל, 1973, ישראל גודוביץ

Right top: Architect team, Gilo Quarter, Jerusalem, in center (standing) Avraham Yaski; Right bottom: Gilo Quarter, model, early 1970s. Architects: Avraham Yaski (team leader), Yaakov Gil, Ram Karmi, Moshe Lofenfeld-Giora Gamerman, Arie Sharon-Eldar Sharon, Nahum Zolotov; Left: Ministry of Housing Pavilion at the State of Israel's 25th Anniversary Exhibition, 1973. Architect: Israel Goodovitch

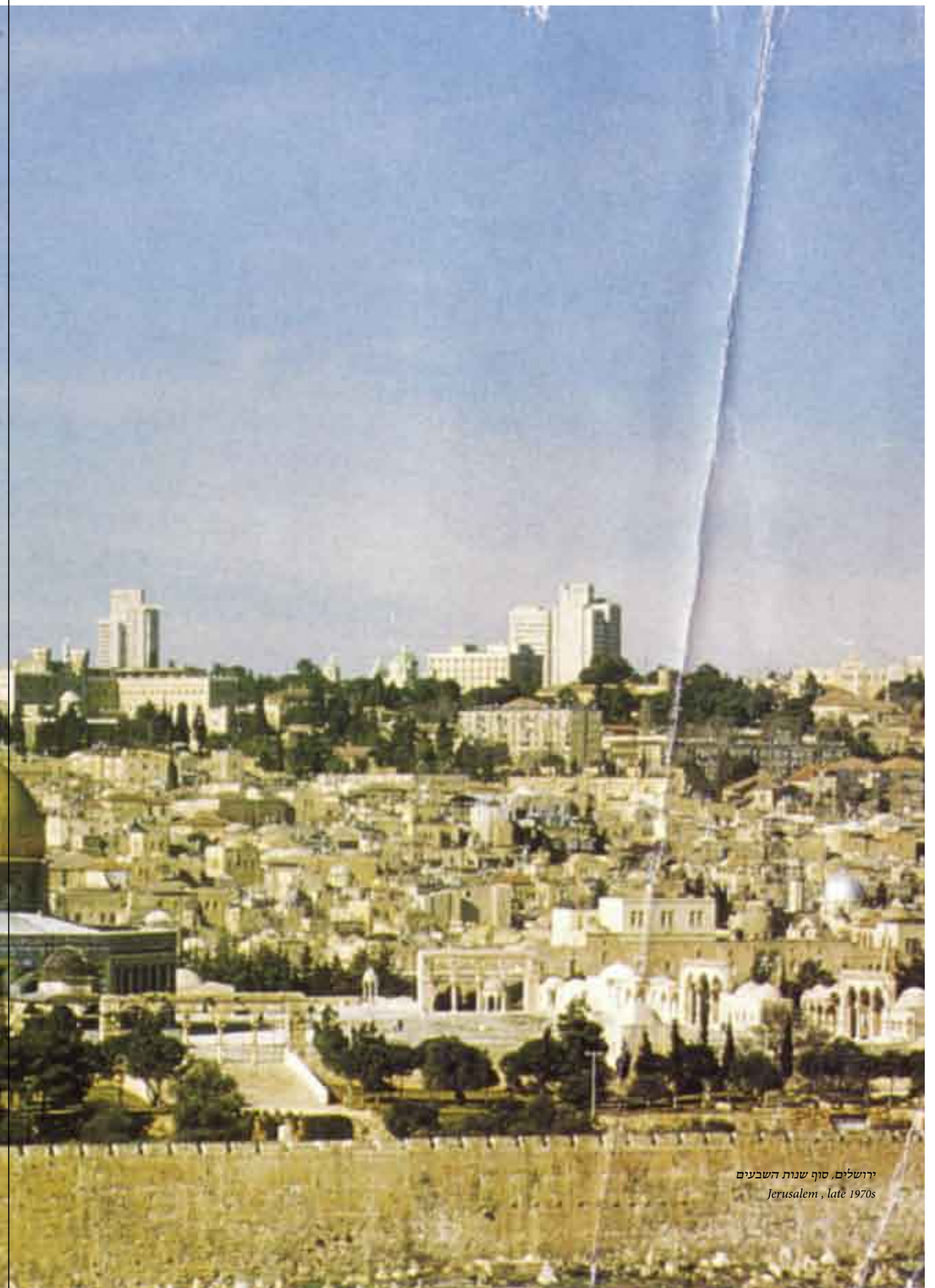

Fortresslike walls underscore the dual purpose of suburban housing complexes like Gilo (left). They settle Jewish populations in former Arab areas and dominate strategic heights (preceding pages) above Palestinian Arab villages. Israel built the complexes largely on land confiscated from such villages, declaring the seizures were for a public purpose and legal under Israeli law.
While losing two acres of olive trees to bulldozers at Gilo, the Salameh family (below) kept their home; they were one of four Palestinian families to remain after the complex was built. Their forebears came here in 1948, refugees from the fighting in West Jerusalem.

מימין: שכונה ברובע גילה, ירושלים, שנות השבעים, משה לופנפלד וג'ורא גמרמן; משמאל: מתוך נשיונל ג'אוגרפיק, אפריל 1983
Right: Neighborhood in Gilo Quarter, Jerusalem, 1970s. Architects: Moshe Lofenfeld and Giora Gamerman; Left: From National Geographic, April 1983

ירושלים, סוף שנות השבעים
Jerusalem, late 1970s

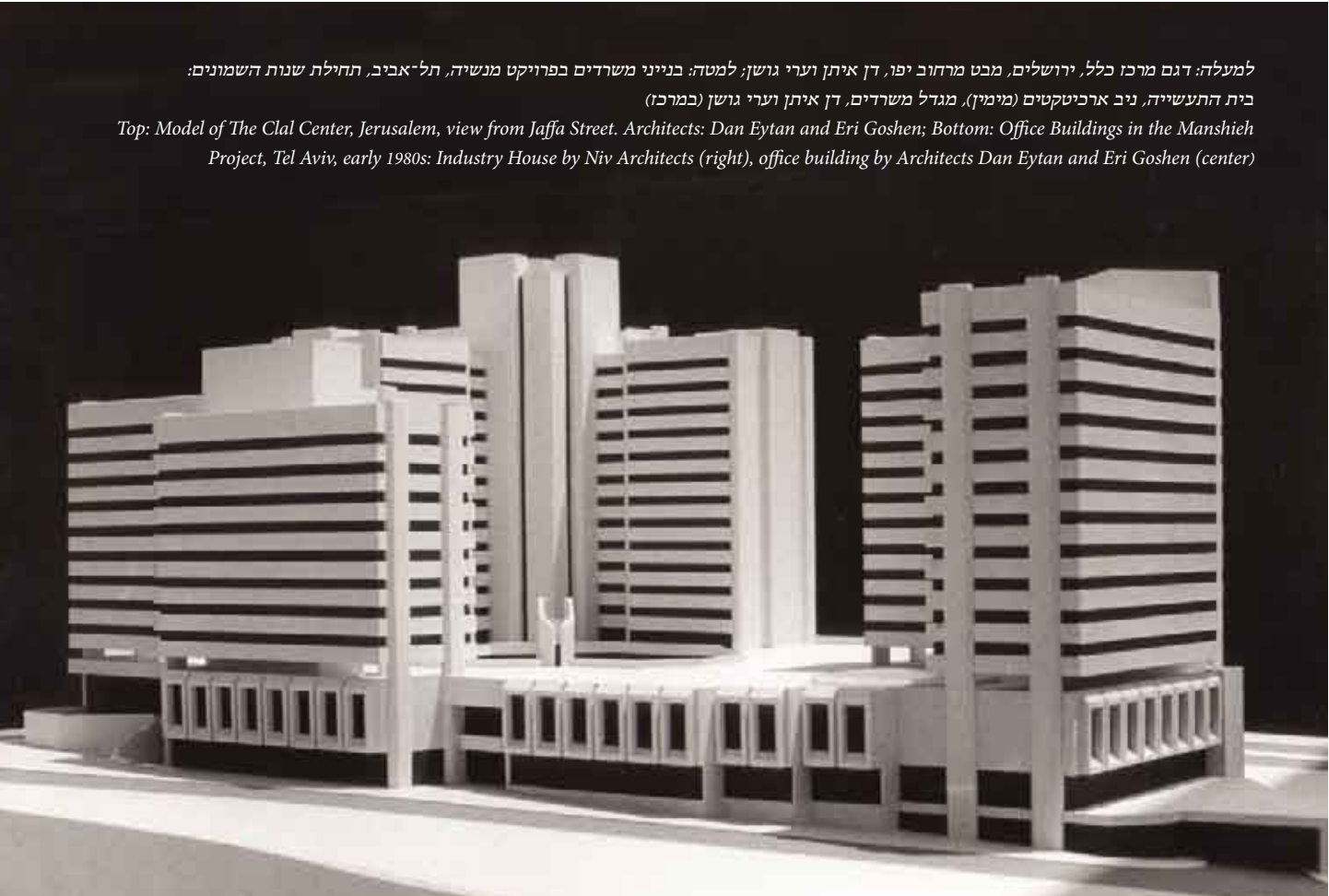

מימין: מגדל העיר, בניין משרדים ומסחר במרכז ירושלים, 1975, דן איתן וערי גושן; משמאל: דגם מגדל העיר, סוף שנות השבעים
 Right: City Tower, an office and commercial building, Jerusalem city center, 1975. Architects: Dan Eytan and Eri Goshen; Left: Model of City Tower, late 1970s

מימין: שרידי שכונת מנשיה על שפת הים, בין יפו לתל-אביב, שנות השישים; משמאל: שכונת מנשיה, שנות השבעים, תחילת הבנייה ב"סיטי"
Right: Remains of the Manshieh Quarter by the sea, between Jaffa and Tel Aviv, 1960s: Left; Manshieh Quarter, 1970s, beginning of construction of the Tel Aviv 'City'

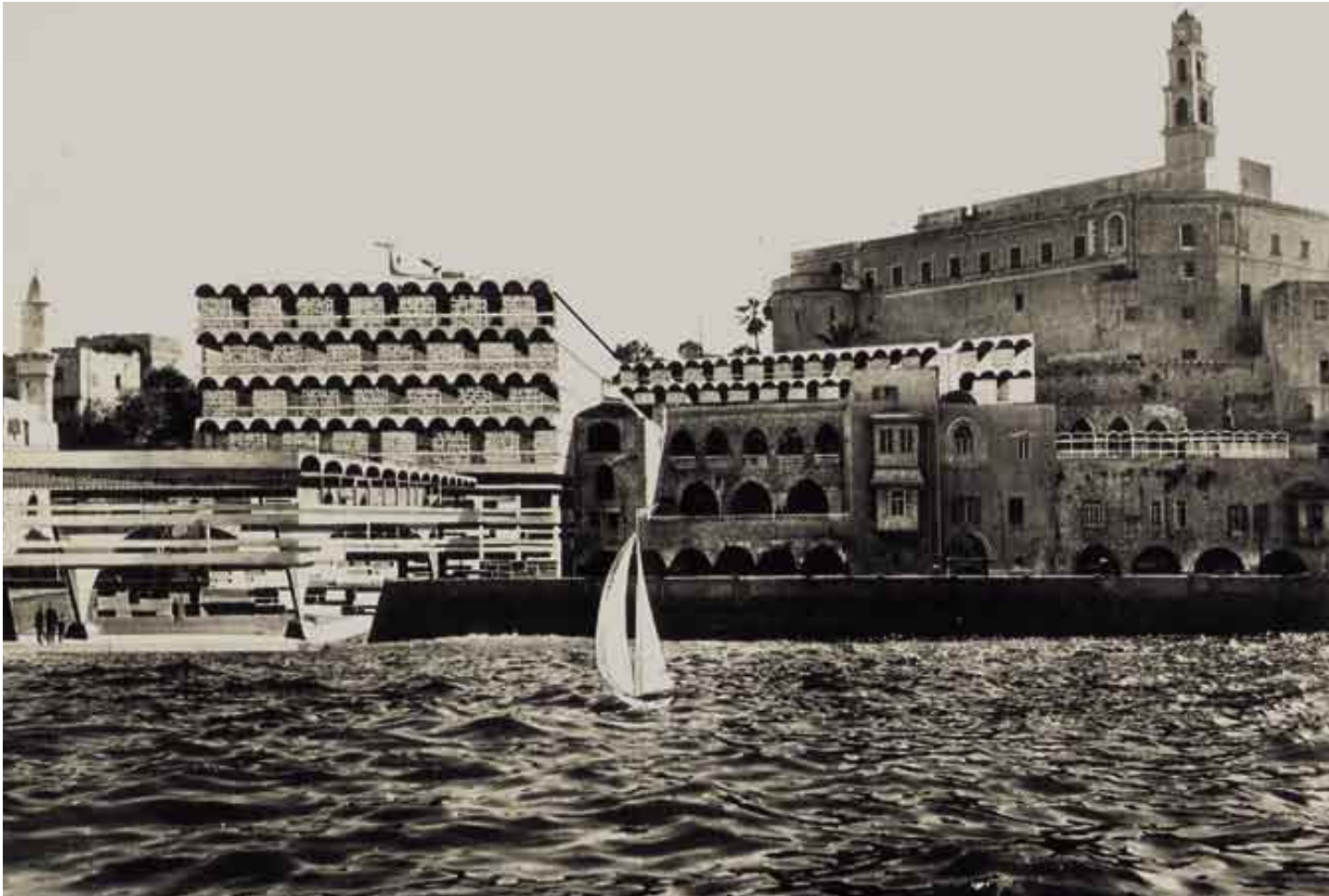

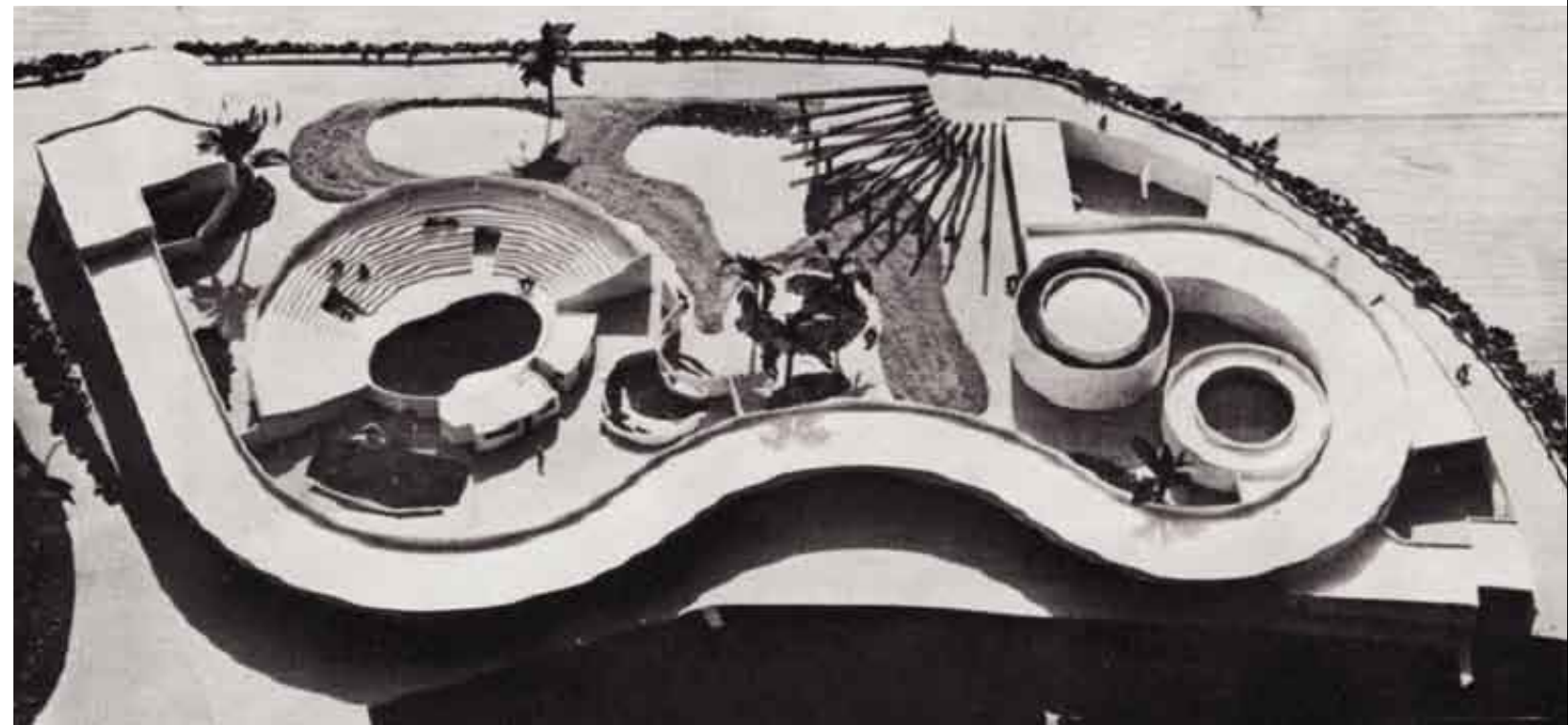
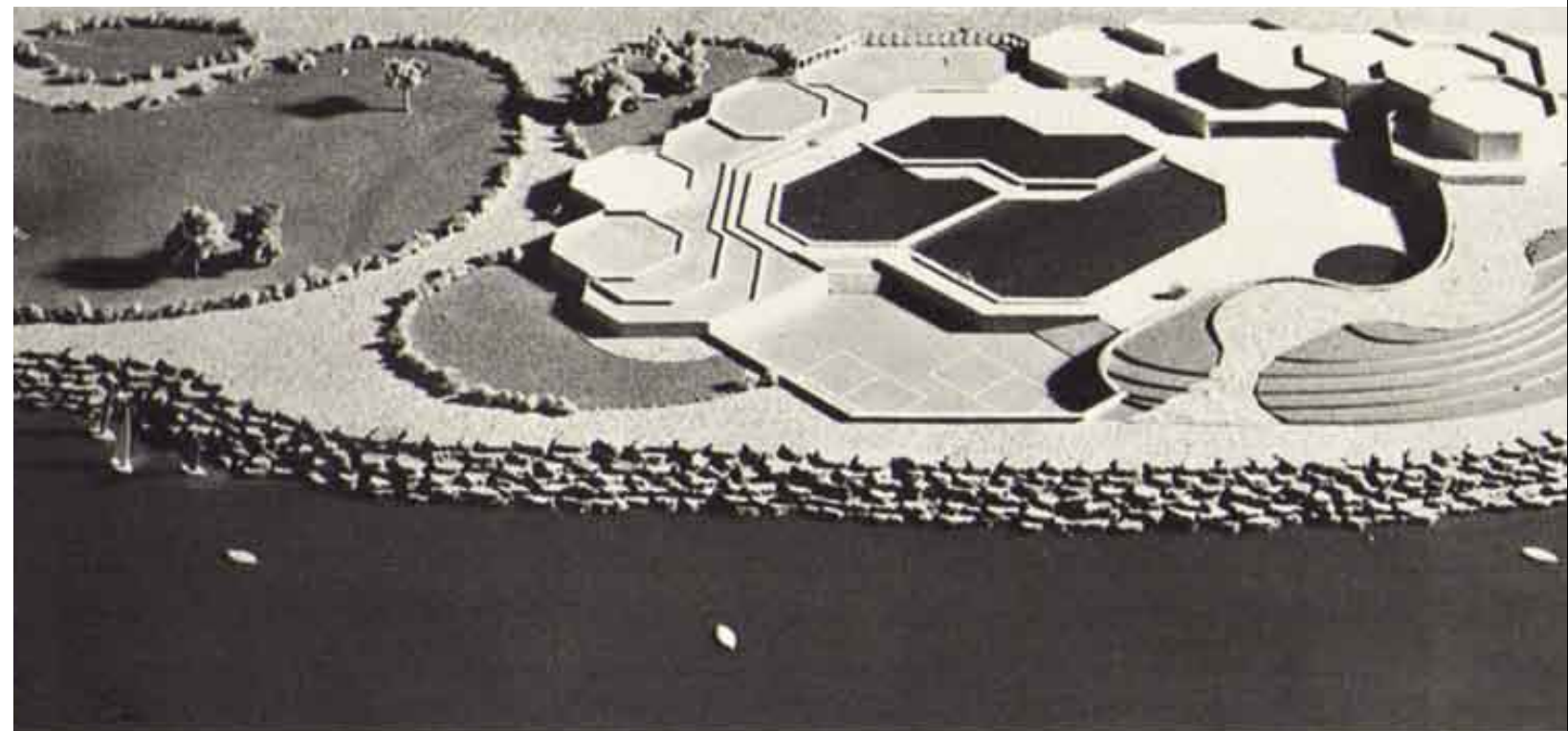

למעלה: דגם מרכז כלל, ירושלים, מבט מרחוב יפו, דן איתן וערי גושן; למטה: בנייני משרדים בפרויקט מנשיה, תל־אביב, תחילת שנות השמונים:
בית התעשייה, ניב ארכיטקטים (מימין), מגדל משרדים, דן איתן וערי גושן (במרכז)
Top: Model of The Clal Center, Jerusalem, view from Jaffa Street. Architects: Dan Eytan and Eri Goshen; Bottom: Office Buildings in the Manshieh
Project, Tel Aviv, early 1980s: Industry House by Niv Architects (right), office building by Architects Dan Eytan and Eri Goshen (center)

למעלה: יפו, שנות השישים; למטה: מלון ומסעדה לצליינים ביפו, שנות השישים, אבא אלחנני
Top: Jaffa, 1960s; Bottom: Pilgrims' hotel and restaurant in Jaffa, 1960s. Architect: Aba Elhanani

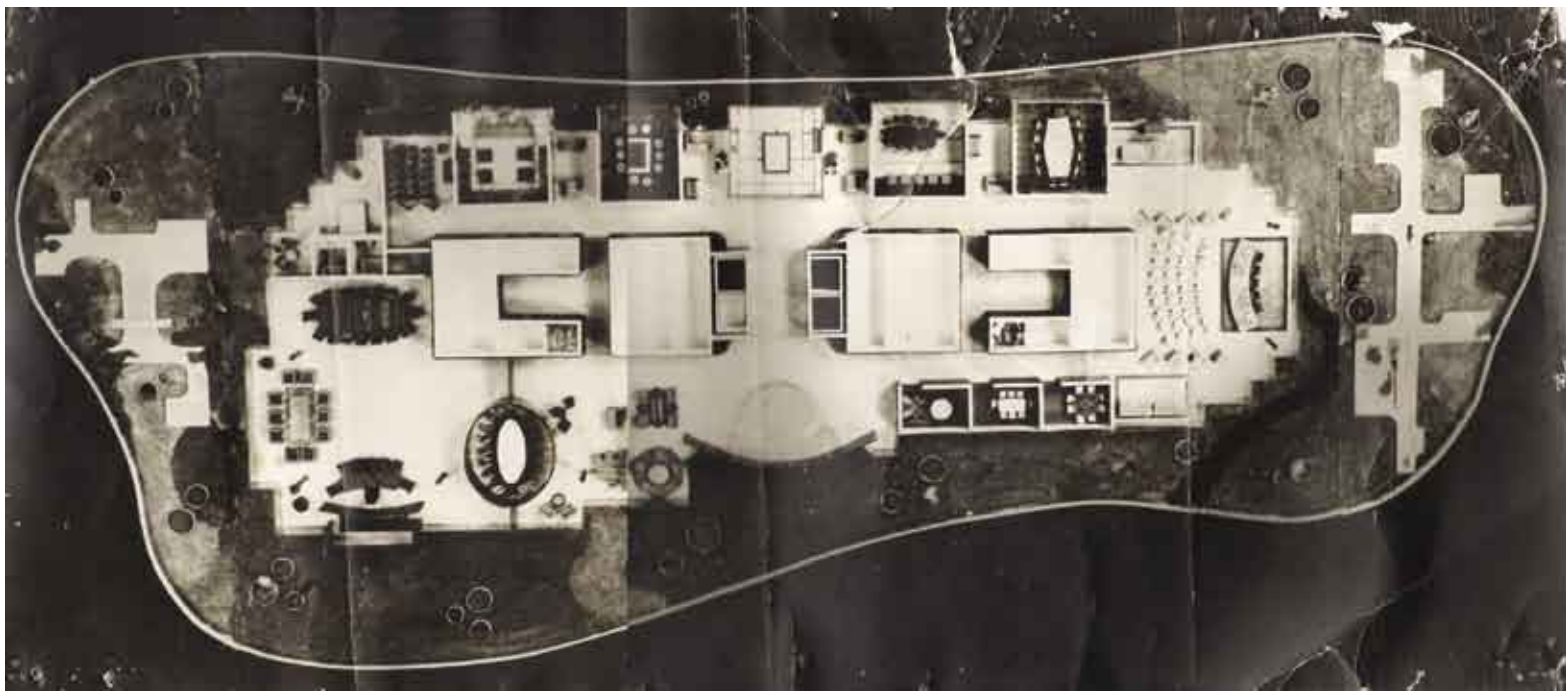

מימין למעלה: פארק צרלס קלור, מנשיה, תל-אביב, שנות השמונים, הלל עומר (ע. הלל), מימין למטה: הרולפיניריום, שפת הים תל-אביב, סוף שנות השבעים, נחום זולוטוב; משמאל: טיילת שלמה להט (צייץ), 1970-1985, יעקב רכטר

Right top: The Charles Clore Park, Manshieh, Tel Aviv, 1980s. Architect: Hillel Omer; Right bottom: The Dolphinarium, Tel Aviv seafront, late 1970s. Architect: Nachum Zolotov; Left: The Shlomo Lahat ("Cheech") Promenade, Tel Aviv, 1970-85. Architect: Yacov Rechter

הצעה לפרויקט מגורים ומסחר במרינה בהרצליה, שנות
השמונים (ברקע: מלון שרתון פלאזה, ירושלים, 1972).
מרדכי בן חורין
Proposal for housing and commerce project in the Herzliya
Marina, 1980s (In the background: the Sheraton-Plaza
Hotel, Jerusalem, 1972). Architect: Mordechai Ben Horin

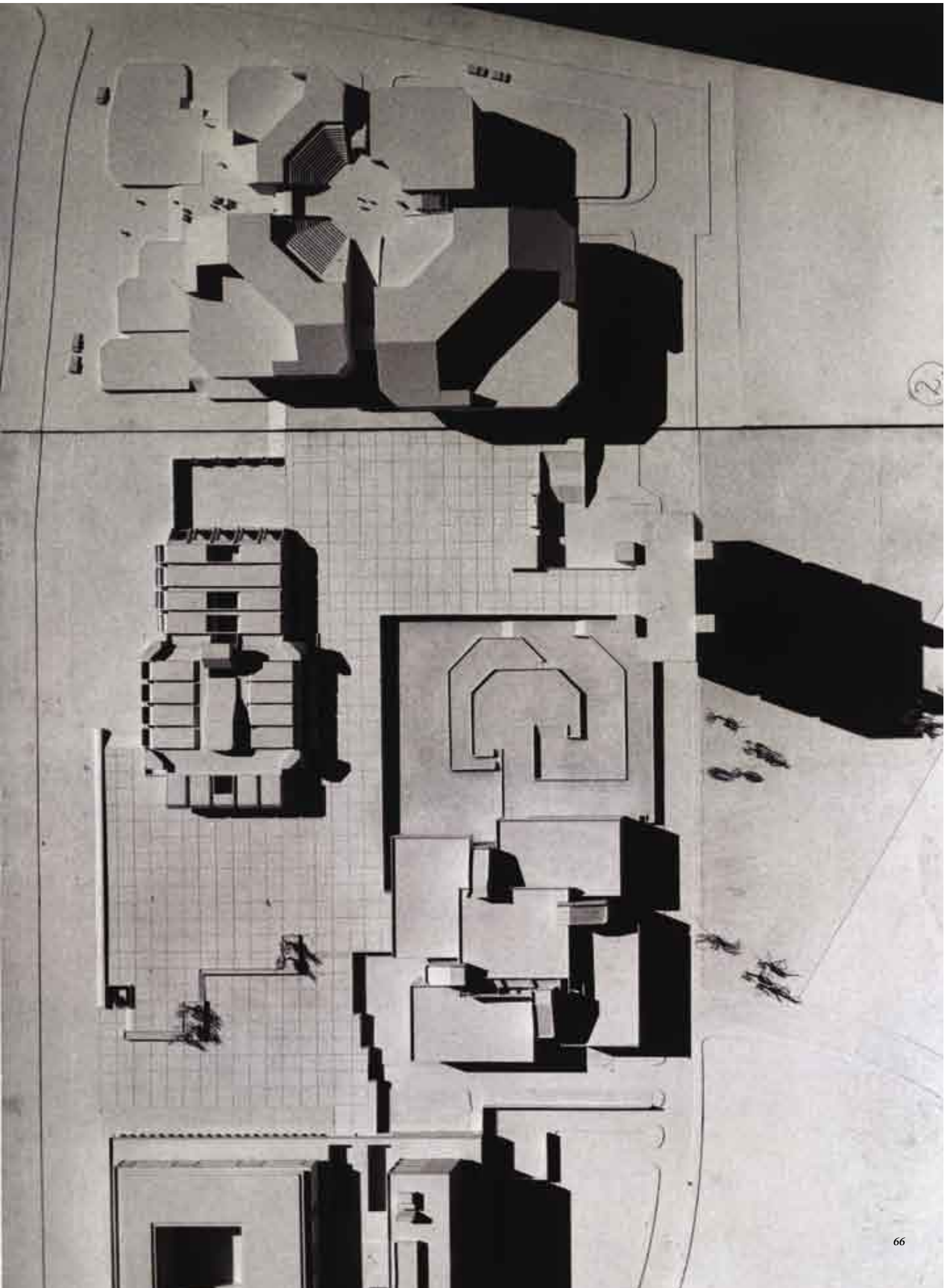
מימין: שדרות שאול המלך פינת רח' ויצמן, תל־אביב, שנות השבעים; משמאל למעלה: דגם גן על גג בית אסיה, 1977, מרדכי בן חורין; משמאל למטה: במשרד של בן חורין, סביון, 2005

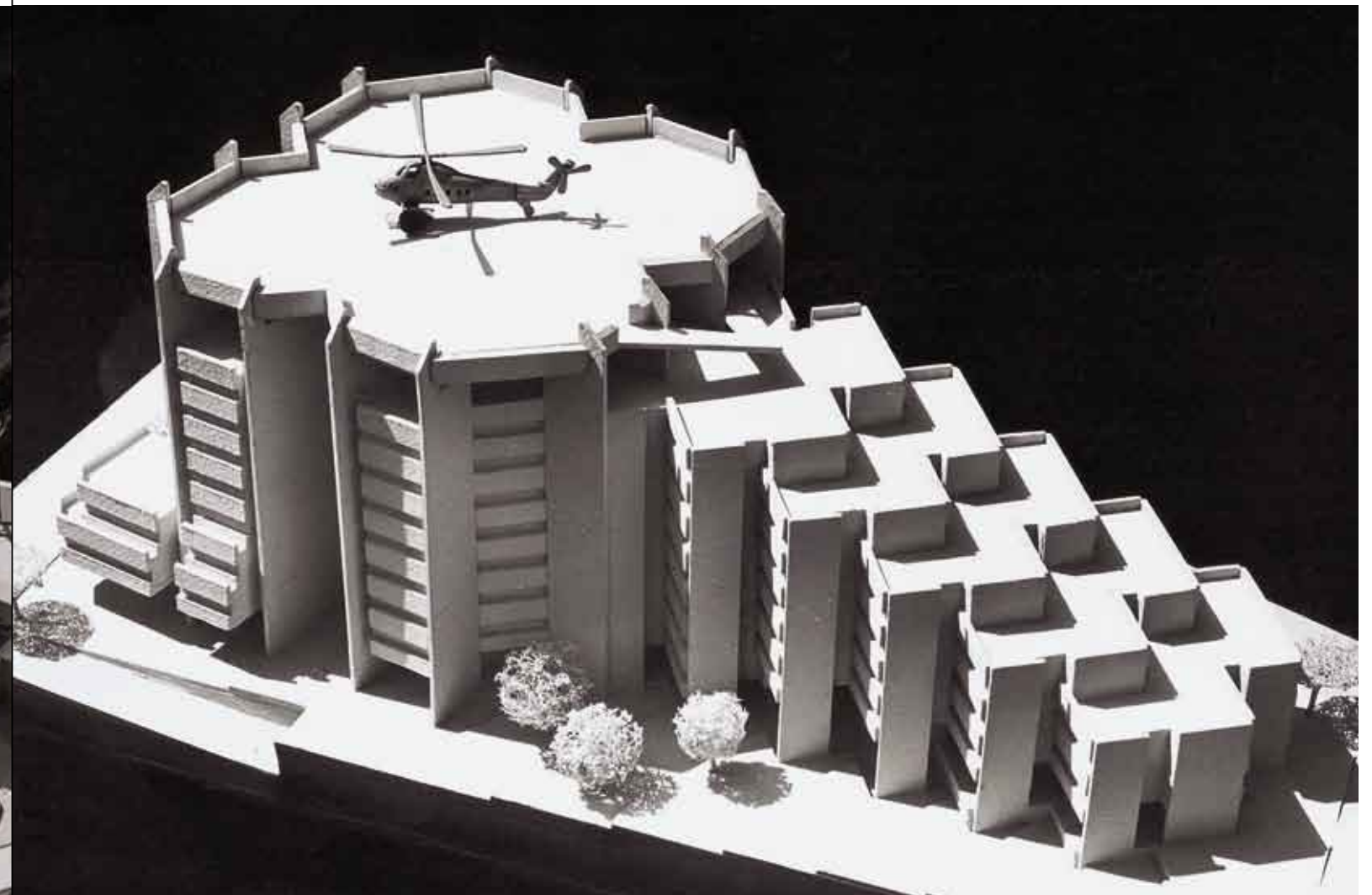
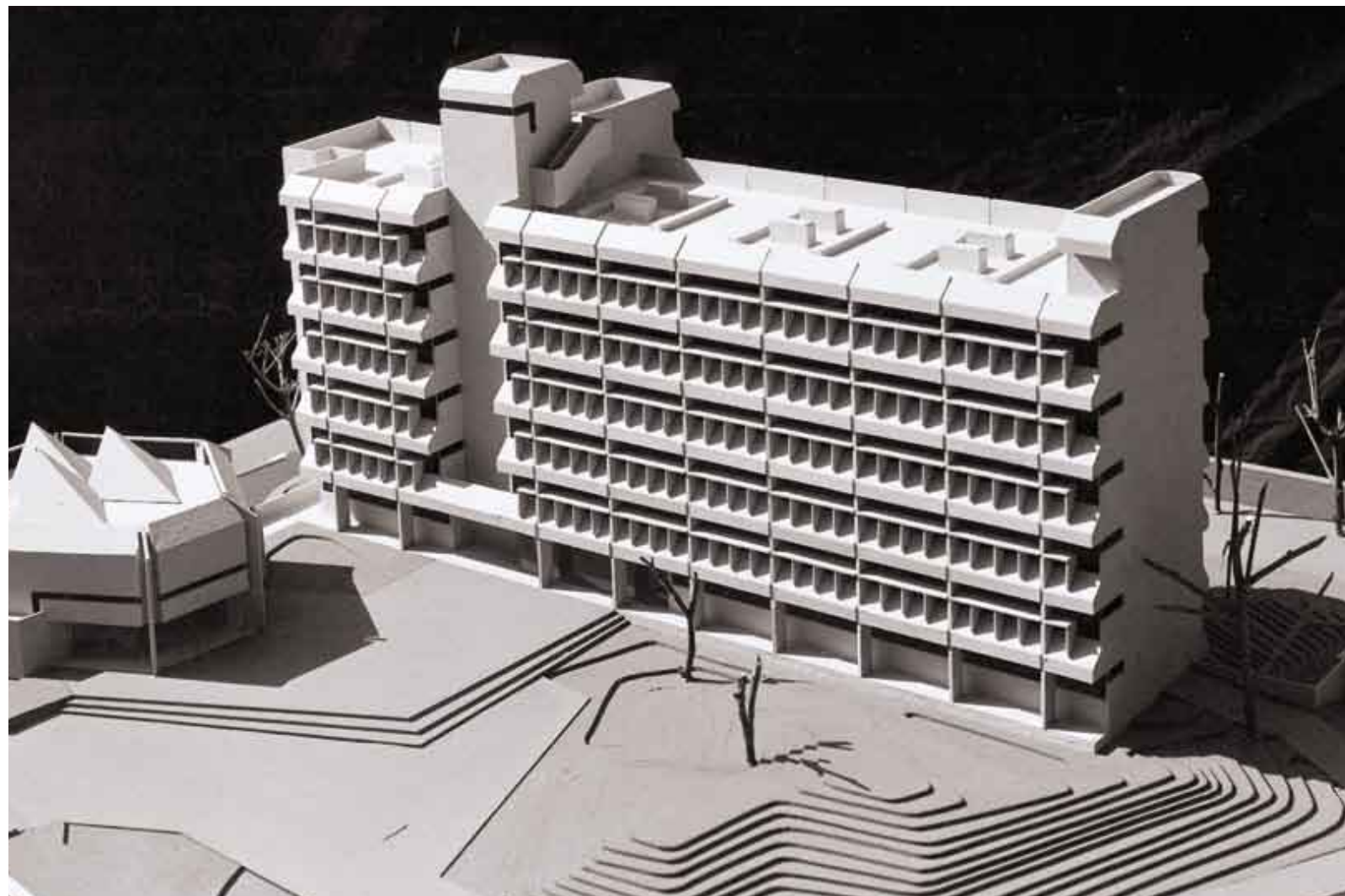
Right: Shaul Hamelech Blvd. and Weizman St., Tel Aviv, 1970s; Left top: Model of rooftop garden, Asia House, 1977, Tel Aviv. Architect: Mordechai Ben Horin; Left bottom: In Ben Horin's office, Savion, 2005

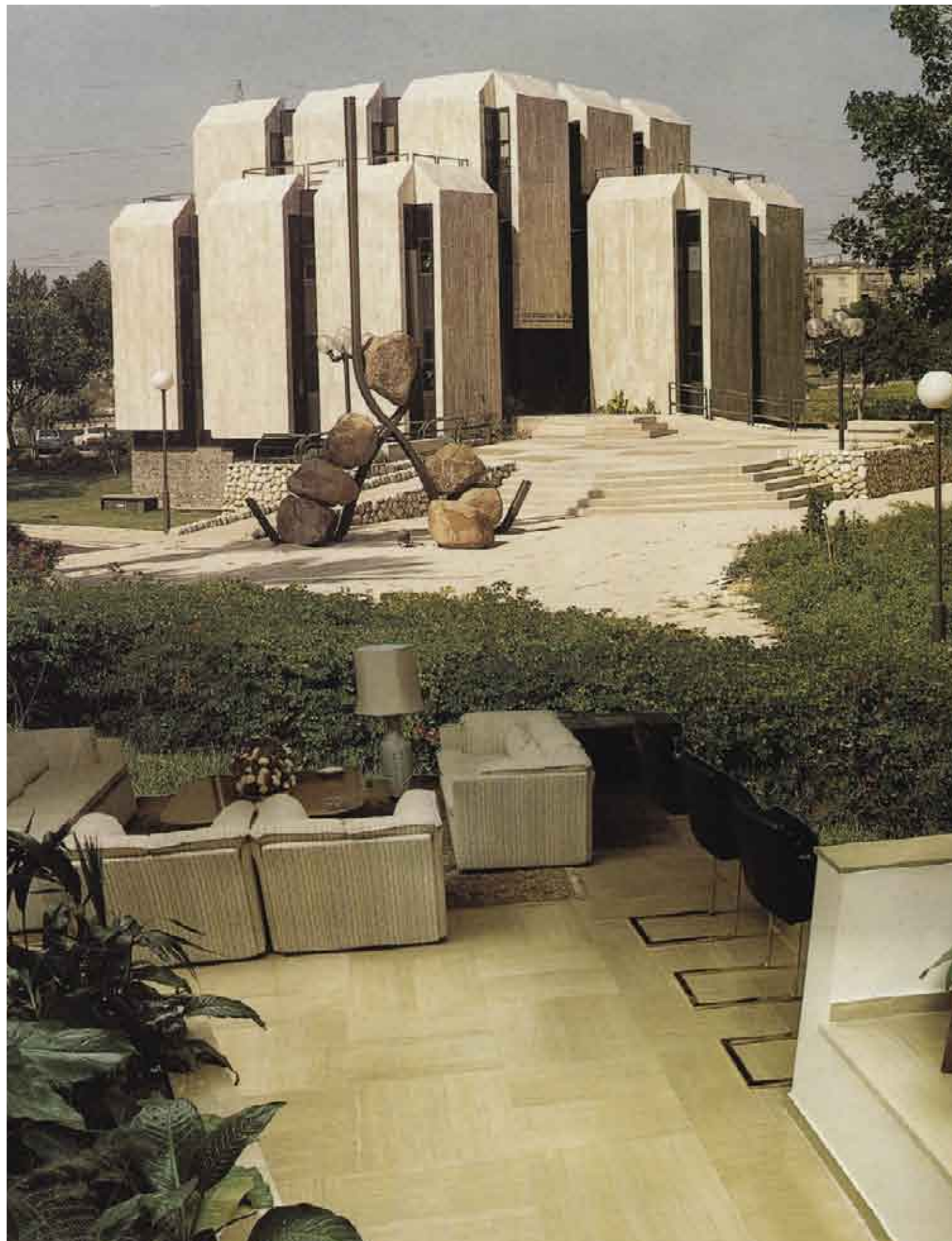
מימין (למעלה): ההצעה הזוכה בתחרות
לתכנון מרכז התיאטרון ע"ש מקס
ריינהרדט (בסמוך למוזיאון תל-אביב
לאמנות והספרייה העירונית בית
אריאלה), 1969, סלו הרשמן; משמאל
למעלה: הספרייה העירונית בית אריאלה,
תל-אביב, שנות השבעים, משה לופנפלד
וגיורא גמרמן; משמאל למטה: ראש
עיריית תל-אביב, אלוף (מיל.) שלמה להט
ומשה לופנפלד (משמאל) באתר הבנייה
של ספריית בית אריאלה, תל-אביב, שנות
השבעים

Right (top): The winning proposal in
the competition for the Max Reinhardt
Theatre Center (in proximity to the Tel
Aviv Museum of Art and the Beit Ariela
Municipal Library), 1969. Architect:
Salo Hershman; Left top: Beit Ariela
Municipal Library, Tel Aviv, 1970s.
Architects: Moshe Lofenfeld and Giora
Gamerman; Left bottom: Tel Aviv
Mayor, Reserve Major General Shlomo
Lahat, with Moshe Lofenfeld (left) at
the construction site of the Beit Ariela
Municipal Library, 1970s

גרשון צפור, ארבעה בניינים, מימין למעלה ובכיוון השעון: מרפאה ליד בית חולים השרון, פתח תקוה, 1976; מלון ירחי־כלה ליד ישיבת פוניבז', בני ברק, 1967; האקדמיה לאמנות ועיצוב בצלאל, הר הצופים, ירושלים, 1975-1988; בניין כימיה ע"ש פרלמן, מכון ויצמן למדע, רחובות, 1975-1971
 Gershon Tzipor, four buildings, from top right, clockwise: Clinic near Hasharon Hospital, Petach Tikva, 1976; A hotel near a Yeshiva in Bnei-Brak, 1967; The Bezalel Academy of Art and Design, Mt. Scopus, Jerusalem, 1975-88; The Perlman Chemistry Building, Weizmann Institute of Science, Rehovot, 1971-75

מימין: בית הכנסת במתחם בית החייל - יד לבנים, ירושלים, תחילת שנות השבעים, דוד רוזניק, ארתור ספקטור, מיכאל עמישר; משמאל: מודעה לשיש אלוני, אמצע שנות השמונים. בית בגין, בית הוצאת הספרים של אוניברסיטת בר אילן, דויד נופר

Right: Synagogue in the Soldier's House - Yad Labanim (Soldiers' Memorial) complex, early 1970s. Architects: David Reznik, Arthur Spector, Michael Amisar; Left: Advertisement for Aloni Marble, mid-1980s. Begin House, Bar Ilan University Publishing House. Architect: David Nofar

מימין: "יש פתרון", כרזה, 1977, מרדכי בן חורין; משמאל: ימית, צילום אוויר, תחילת שנות השמונים, יהודה דרקסלר
 Right: "There is a Solution", poster, 1977, Mordechai Ben Horin; Left: Yamit, aerial photograph, early 1980s. Architect: Yehuda Drexler

A MESSAGE FROM AN ISRAELI FAMILY TO THE PRESIDENT OF THE U.S.A. (COPY: AMERICAN, ISRAELI, ARAB & EUROPEAN LEADERS) JUNE 9, 1977

DO ARABS HAVE AREA PROBLEMS?

U.S.A. 3,615,122 sq. miles
 U.A.E. 5,276,345 sq. miles
 EUROPE 3,270,000 sq. miles

THE SIZE OF THE UNITED ARAB EMPIRE IS ALMOST DOUBLE THE SIZE OF THE U.S.A. AND 672 TIMES THE SIZE OF ISRAEL (67)

THE JEWS HAVE
 THE SYMBOL OF WORLD'S CONSCIENCE SINCE WORLD WAR 2
 THE ONLY LIBERAL, DEMOCRATIC, TOLERANT COUNTRY IN THE MIDDLE EAST
 THE ONLY ONE JEWISH STATE
 THE PERMANENT HOMELAND FOR JEWS & JEWISH REFUGEES
 RIGHTS, ANCHORED IN 4000 YEARS OF HISTORY
 THE DESPERATE POWER OF NO CHOICE

WHAT'S ON THE SCALES?
 AMERICA AND THE FREE WORLD PUT ITS WEIGHT?

WHERE SHOULD WONDERFUL
 THE ARABS HAVE

SURPLUS OF OIL, WEALTH AND SPACE
 TOTALITARIAN REGIMES SUPPORTED BY SOVIET MILITARY & POLITICAL AID
 THE ARABS WANT ONLY ISRAEL - TOO
 AN ARAB STATE IN JORDAN ALREADY CUT OFF FROM ISRAEL IN 1922
 THE TERM 'PALESTINIAN' IS ONLY A COVER-UP FOR ARAB TACTICS
 THE APPETITE OF THE GREEDY

THE STEADY & FUNDAMENTAL INTEREST IN JUSTICE AND IN BEING THE LEADING NATION OF THE FREE WORLD!
 WHAT'S THE AMERICAN MAJOR INTEREST?
 THE TEMPORARY SERVILITY AND SURRENDER TO OIL EXPLOITERS?

THE RESULT OF THE SURRENDER TO HITLER'S BLACKMAIL IN 1938 WAS WORLD WAR 2 IN 1939

HOW TO AVOID MISTAKES AND PREVENT WARS

SHOULD TWENTY (20) ARAB STATES HAVE ONE MORE?
 SHOULD 'PALESTINIANS' HAVE TWO (2) STATES ONE IN JORDAN AND ONE IN THE BELLY OF TINY ISRAEL?
 COULD THE PRESIDENT OF THE U.S.A. ACCEPT A COMMON BORDER WITH THE U.S.S.R. AT WASHINGTON D.C. AS ISRAEL IS BEING EXPECTED TO ACCEPT IN JERUSALEM?
 THIS IS THE MALL, WASHINGTON D.C. THE CONGRESS

THE WIDTH OF ISRAEL (1967) COMPARED WITH THE LENGTH OF SOME CITY PARKS, ETC.:
 ISRAEL (NEAR TEL-AVIV): 8 miles
 THE DISTANCE BETWEEN PLAINS AND PARKS (6000 ft):
 GOLDEN GATE PARK (5 ft):
 BEVERLY HILLS TO DOWNTOWN:
 CHICAGO O'HARE AIRPORT:
 RAILROAD TO THE CAPITAL (1/2):
 PARIS:
 DALLAS (5):
 BROADWAY (1/2):

KEEPING ISRAEL STRONG AND WITHIN NORMAL BORDERS

THIS IS GEORGIA - 8 TIMES THE SIZE OF ISRAEL
 CAN INDEPENDENT COUNTRIES SURVIVE PEACEFULLY WITH SUCH BORDERS SHAPE & SIZE?
 IN GEORGIA EACH 80 sq. mi. HAVE ONLY 1 mile OF BORDER (with Russia) WHILE IN ISRAEL EVERY 10 sq. mi. HAVE 1 mile OF BORDER (with HOSTILE COUNTRIES)

THE MAJOR INTEREST OF USSR IS WORLD INSTABILITY (ACHIEVED HERE BY WEAKENING ISRAEL & LINKING IT TO THE OIL PROBLEM). USSR REALIZES (WHAT THE FREE WORLD FORGETS) THAT A STRONG ISRAEL IS A RELIABLE STRATEGIC BARRICADE TO COMMUNIST IMPERIALISM

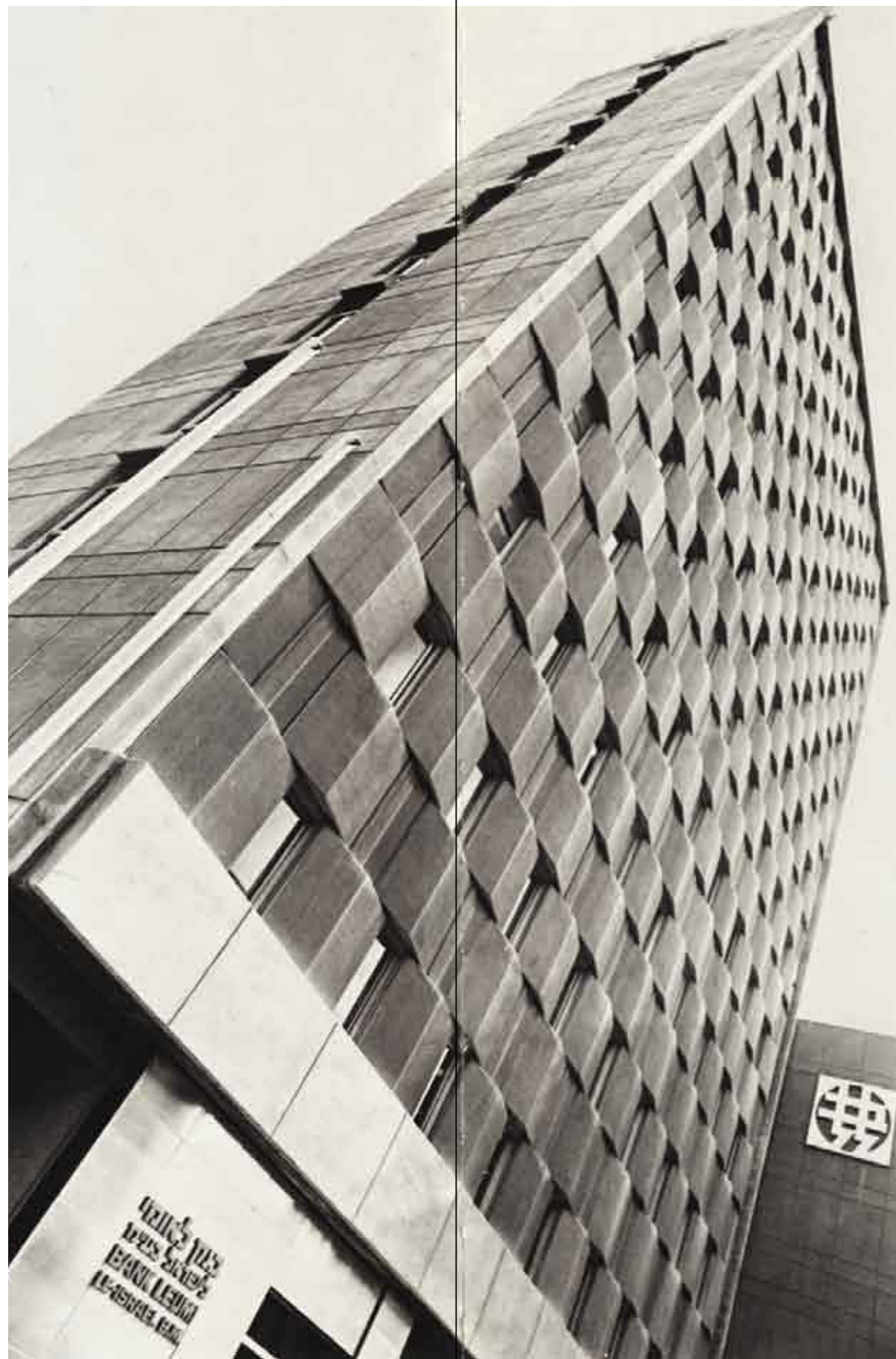
144 MILLION IN ARAB STATES + 14 MILLION "PALESTINIANS" CONFRONT 3 MILLION JEWS

THE PROBLEMS AND THE PEACE SOLUTIONS
 HOW TO DIVIDE THE HOLYLAND BETWEEN 2 PEOPLES?
 JEWS ARABS
 WEST EAST
 ISRAEL JORDAN
 DIVIDE INTO 2 COUNTRIES
 PEOPLE
 "PALESTINIANS" HAVE TWO (2) ALTERNATIVES:
 1. KEEP JORDAN AS THEIR POLITICAL HOMELAND
 2. ASSIMILATE WITH THEIR 144 MILLION BROTHERS

WOULD EGYPT, ALGERIA, MOROCCO, SYRIA, IRAQ, ETC. ACCEPT DEMANDS BY THEIR JEWISH MINORITY TO FORM A STATE WITHIN THEIR BORDERS?

THE PLOT OF HITLER IN HIS "MEIN-KAMPF" WAS TO → EXTERMINATE THE JEWS
 THE ARABS IN THEIR "PALESTINIAN-TREATY" IS TO → EXTERMINATE ISRAEL

SO, AMERICA AND THE FREE WORLD SHOULD CHOOSE: **BILL OF RIGHTS AND DEMOCRACY** OR: **BILL OF OIL AND SOVIET & ARAB TYRANNY**

מגדלי משרדים חדשים בתל-אביב, שנות השבעים, כפולת עמודים מתוך האלבום Tel Aviv: People and their City, שנות השבעים
New office buildings in Tel Aviv, double-page spread from the album Tel Aviv: People and their City, 1970s

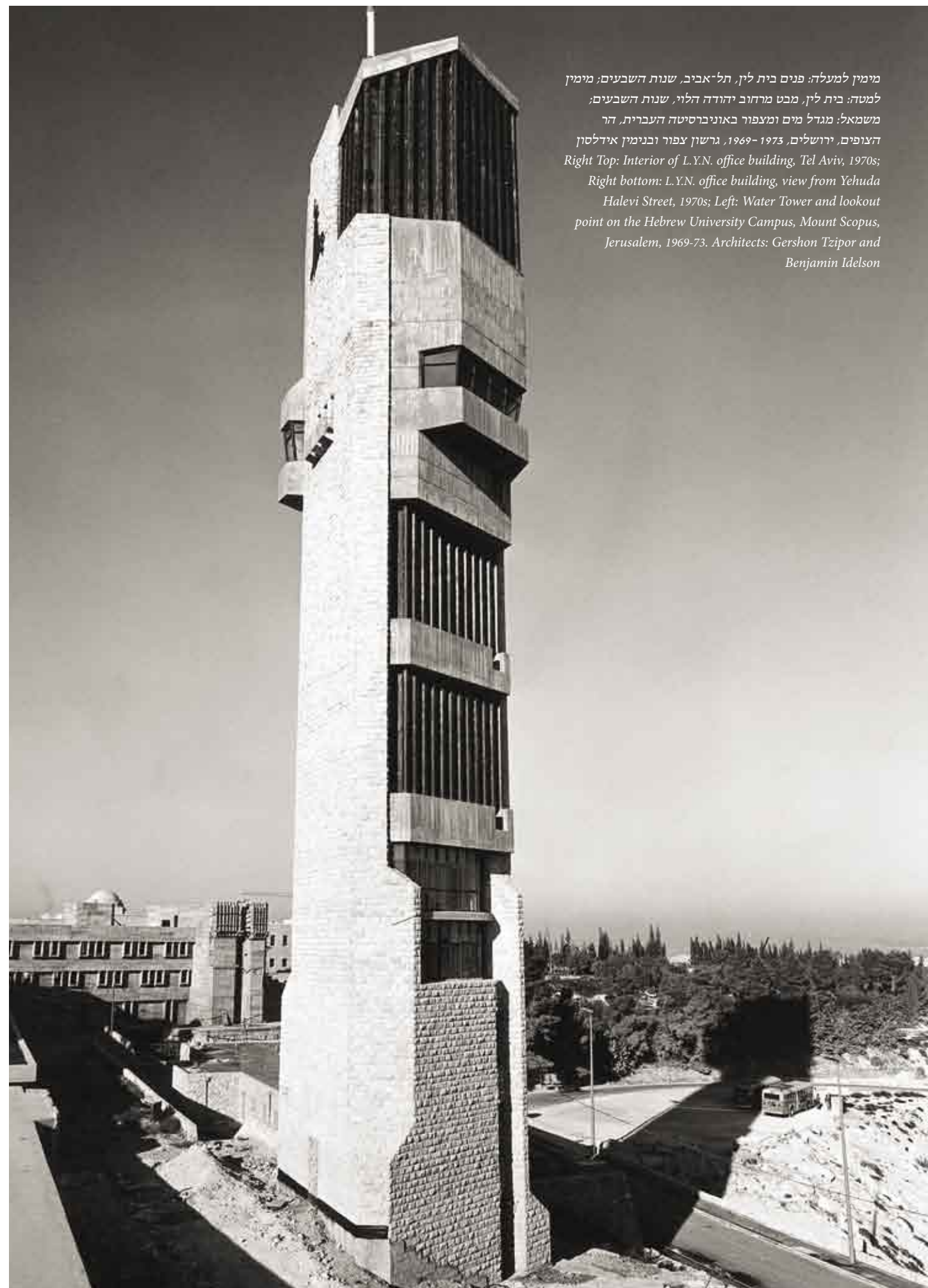

למעלה: אולם כניסה ודלפק קבלה, בית כור
(כיום בית אמות משפט), תל-אביב, סוף שנות
השישים, אריה שרון; למטה: הצעה לבית לין
סיטי סנטר, תל-אביב, סוף שנות השישים,
בנימין אידלסון וגרשון צפור; משמאל: פנים
בית לין, תל-אביב, שנות השבעים, עיצוב:

יעקב רכטר ודני קרוון

Top: Entrance hall and reception desk
in Beit Koor (Agricultural Cooperative
Headquarters), Tel Aviv, late 1960s.

Architect: Arie Sharon; Bottom: Proposal
for the L.Y.N. office building, Tel Aviv, late
1960s. Architects: Benjamin Idelson and
Gershon Tzipor; Left: Interior of L.Y.N. office
building, Tel Aviv, 1970s. Architect: Yacov
Rechter, Interior Design: Dani Karavan

ЖИЛОЙ ДОМ БАШЕННОГО ТИПА.
ЦЕНТР ДИЗЕНГОФ,
Тель-Авив

Башня, построенная в 1981 году, возвышается над существующим современным центром. Конструктивным вертикальным ядром здания являются комплекс лифтов и винтовая лестница. Все жилые помещения размещены на периферии окружности диаметром 40м и соединены с ядром радиальными связями-мостами. По периметру окружности диаметром 20 м расположены 8 колонн, дающих возможность компактного построения гостиницы-башни. Облик здания создается многогранными объемными элементами готовых жилых комнат. Расположение этих комнат под углом друг к другу преследует три архитектурные цели: 1. Подчеркивает два направления наружных стен комнат, находящихся на периметре круглой башни. 2. Квартирный элемент придает зданию более человеческий масштаб, несмотря на величину здания, имеющего 320 основных квартирных единиц. 3. Отношение архитектора к яркому средиземноморскому свету и разнообразным теням, создающим эффект гуманной архитектуры.

М. Бен-Хорин, Архитектор

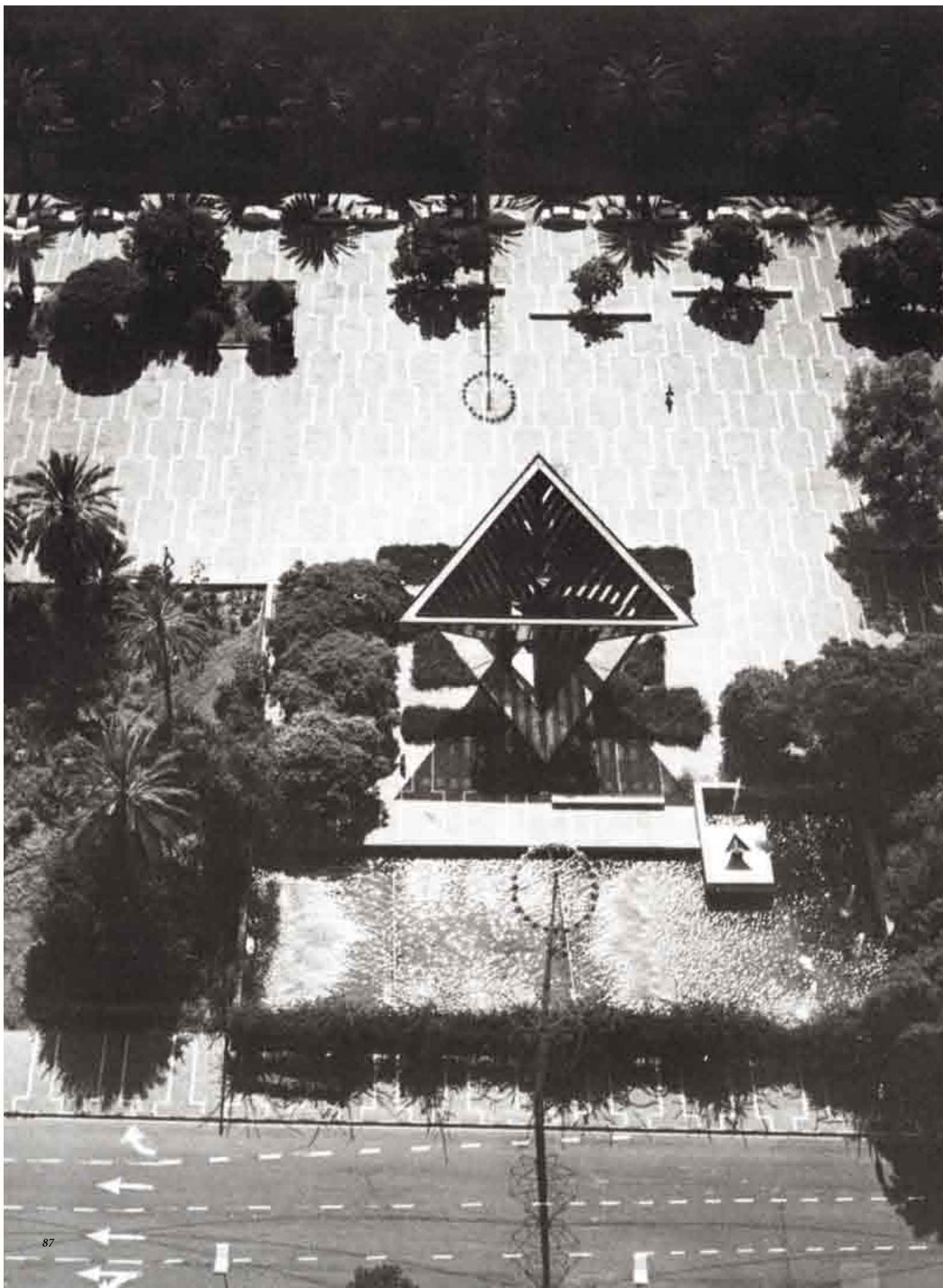

מימין: מגדל משרדים, בית לין, תל-אביב, סוף שנות השמונים, גרשון וברק צפור; משמאל למעלה: מגדל מגורים לב דיונגוף, דיונגוף סנטר, תל-אביב (מתוך עלון פרסומות), 1980, מרדכי בן חורין; משמאל למטה: גשר דיונגוף סנטר בבנייה, תל-אביב, שנות השבעים
Right: Tower, L.Y.N. office building, Tel Aviv, late 1980s. Architects: Gershon and Barak Tzipor; Left top: Dizengoff Center residential tower, Tel Aviv, late 1980s (from an advertisement brochure). Architect: Mordechai Ben Horin; Left bottom: Bridge over Dizengoff Street, Dizengoff Center under construction, Tel Aviv, 1970s

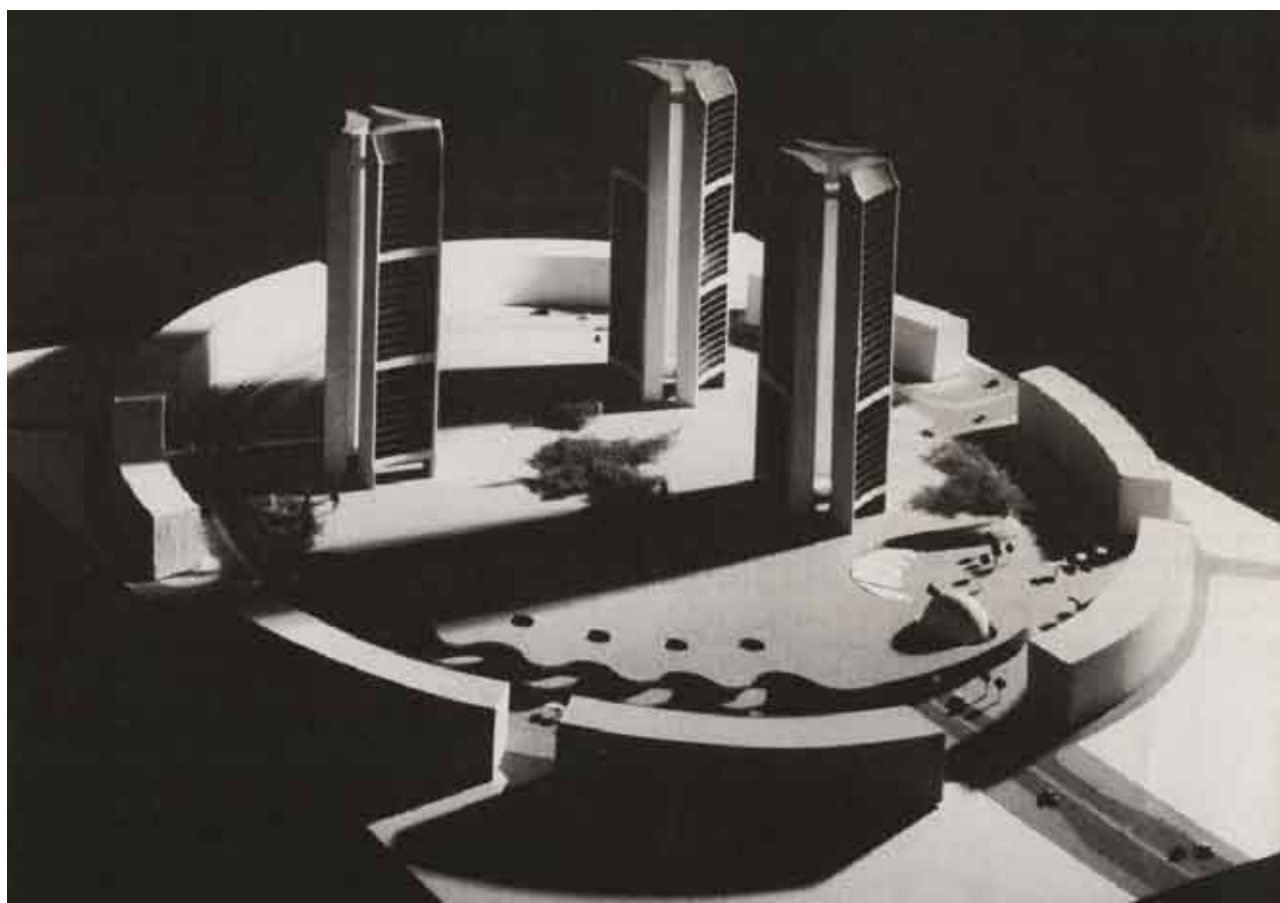

בנייני מגורים ברחוב רקנאטי, רמת אביב, צפון תל-אביב, שנות השבעים, אבא אלחנני
Residential buildings on Recanati Street, Ramat Aviv, Tel Aviv, 1970s. Architect: Aba Elhanani

מימין: אולם קבלת פנים, משכן נשיאי ישראל, ירושלים, 1971, אבא אלחנני; משמאל: האנדרטה לשואה ולתקומה, כיכר מלכי ישראל, תל-אביב, אמצע שנות השבעים, יגאל תומרקין
 Right: Reception Hall, President's Residence, Jerusalem, 1971. Architect: Aba Elhanani; Left: The Shoah and Redemption Memorial, Malchei Israel Square (today Rabin Square), Tel Aviv, mid-1970s. Sculptor: Yigal Tumarkin

למעלה: רחוב דה באייר, כיכר המדינה, תל-אביב, שנות השבעים, אבא אלחנני, ישראל לוטן ואוסקר נימאייר; למטה: הצעה לתכנון כיכר המדינה, תל-אביב, 1984, אבא אלחנני וישראל לוטן

Top: He-B'iyar Street, Hamedina Square, Tel Aviv, 1970s. Architects: Aba Elhanani, Israel Lotan and Oscar Niemeyer; Bottom: Proposal for Hamedina Square, Tel Aviv, 1984. Architects: Aba Elhanani and Israel Lotan

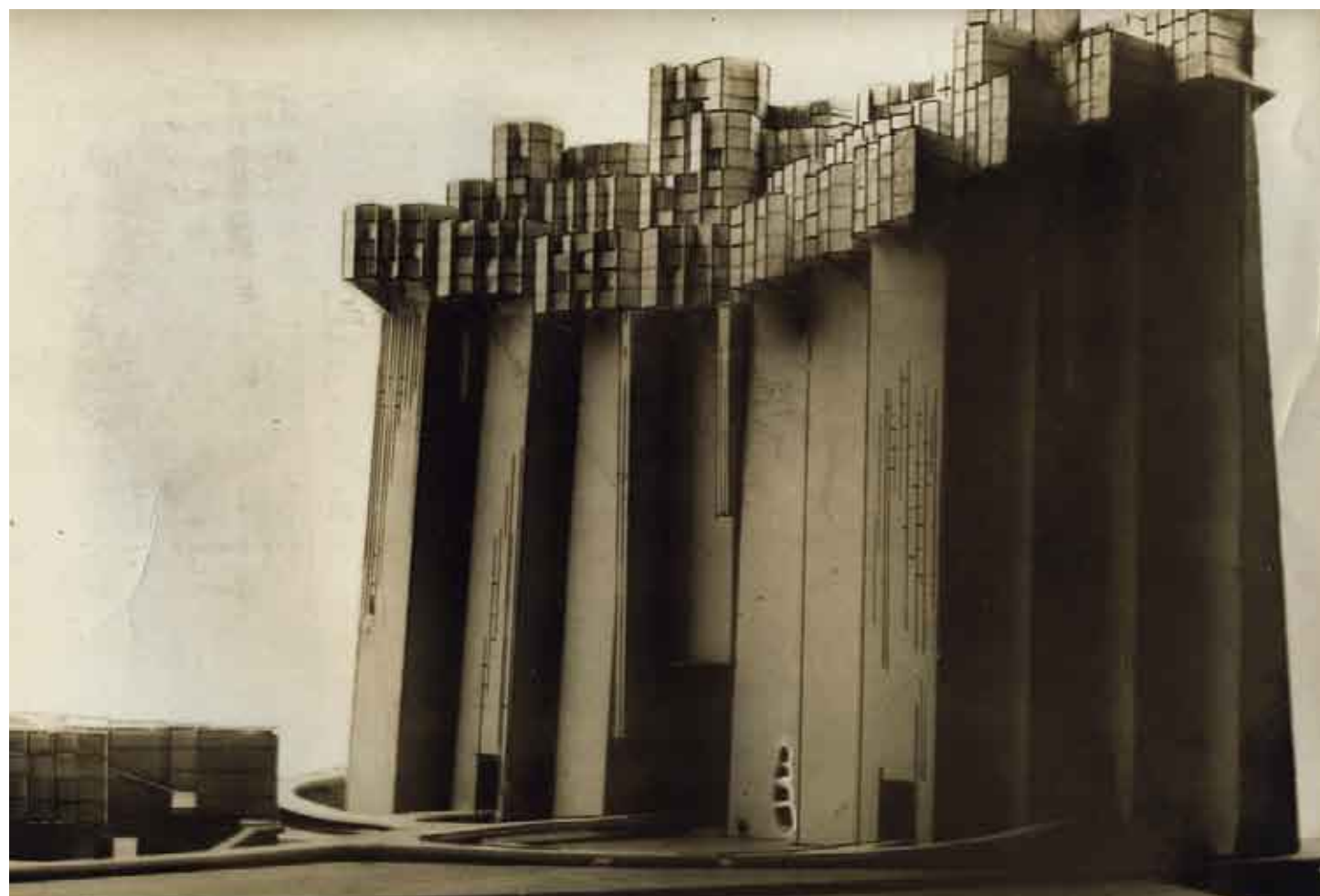
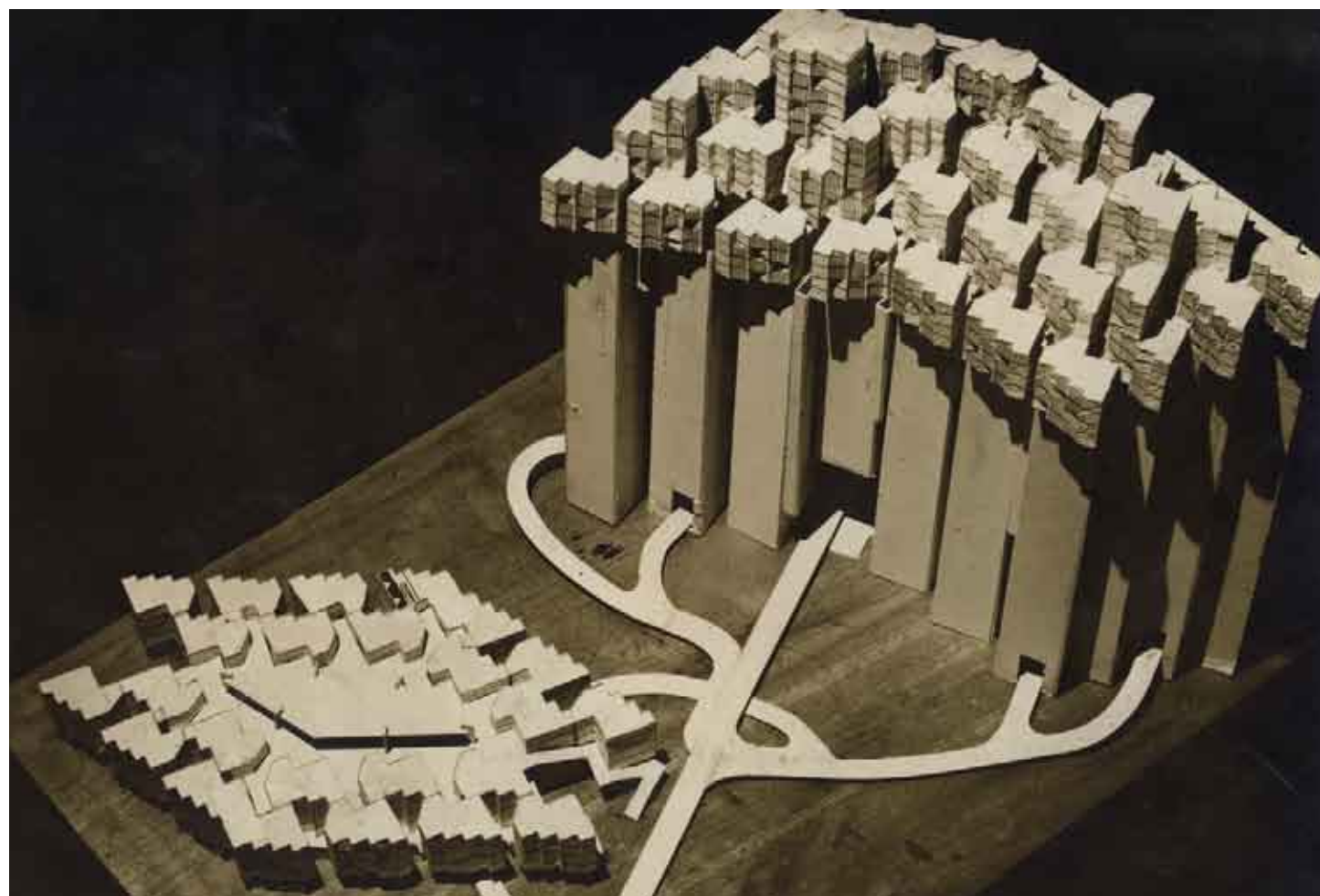
כיסאות, שנות השבעים, ליאופולד גרסטל
Chairs, 1970s, Leopold Gerstel

למעלה: מודעת שיווק למגדלי מגורים של חברת קלרין, רחוב פנקס פינת דרך נמיר, צפון תל-אביב, 1980, ישראל לוטן; למטה: בניין מגורים בשכונת פואבלו אספניול של חברת קלרין, ראשון לציון, שנות השמונים, אריה שילה ונורברטו קהן, 2005
 Top: Advertisement for Klarin residential towers on Pinkas Street and Namir Road, Tel Aviv, 1980. Architect: Israel Lotan; Bottom: Residential building in Klarin's Pueblo Espaniol neighborhood, Rishon LeZion, 1980s, 2005. Architects: Arie Shilo and Norberto Kahn

הצעה למגדלי מגורים ברחוב העבודה, תל-אביב, שנות השבעים, ישראל לוטן
 Proposal for residential towers on Ha'avoda Street, Tel Aviv, 1970s. Architect: Israel Lotan

מימין: ליאופולד גרסטל, דיוקן עצמי; משמאל: הצעה למגורים מדורגים בבנייה לגובה, שנות השבעים, ליאופולד גרסטל
 Right: Leopold Gerstel, Self-Portrait; Left: Proposal for terraced high-rise residential buildings, 1970s. Architect: Leopold Gerstel

מימין: הספרייה המרכזית באוניברסיטת בן גוריון בנגב, באר שבע, 1968-1972, נדלר-נדלר-ביקסון-גיל; משמאל: מלון הילטון, ירושלים (כיום הולידיי-אין), 1974, יעקב רכטר ומשה זרחי

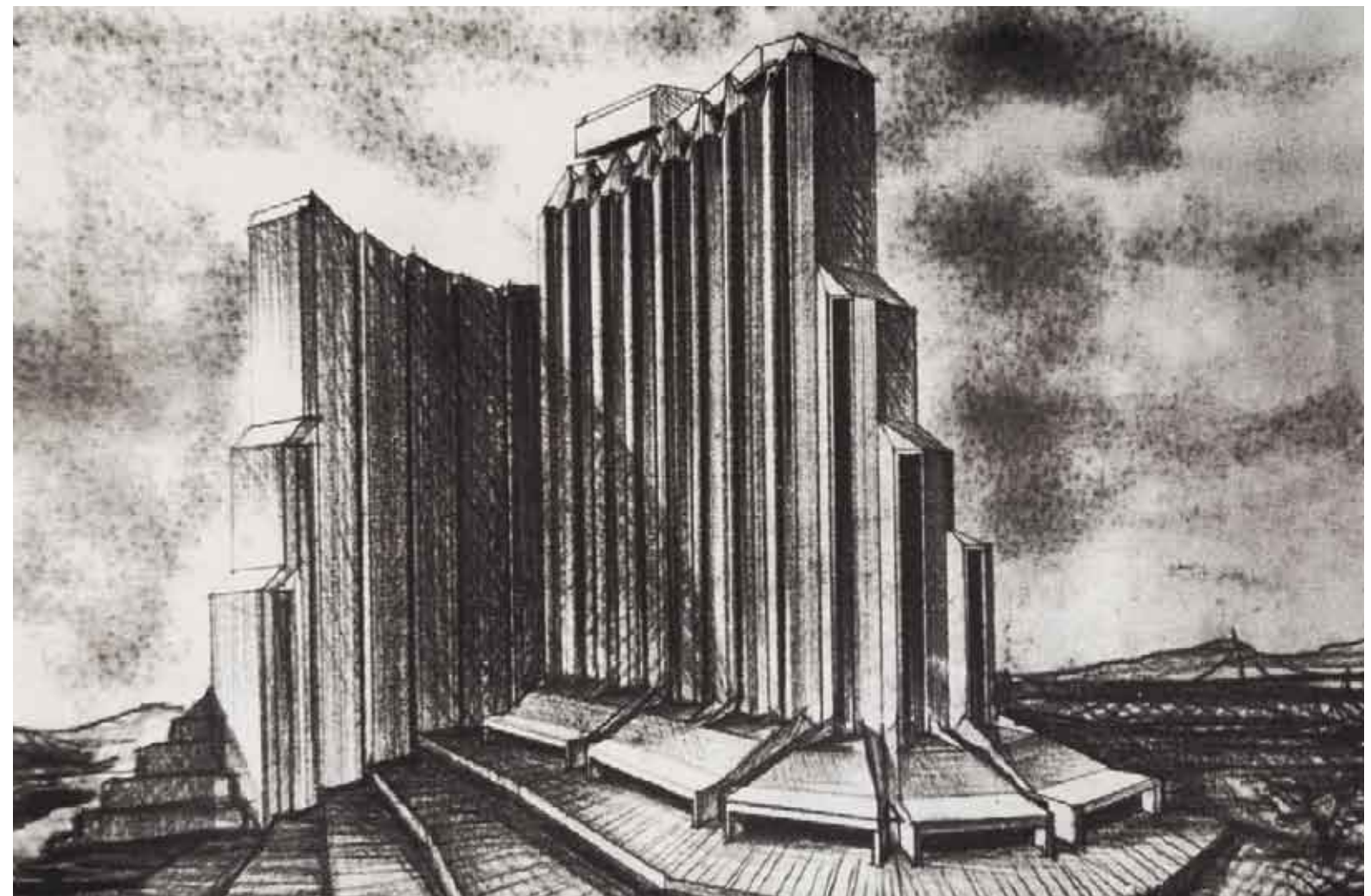
Right: The central library in the Ben-Gurion University of the Negev, Beer Sheva, 1968-72. Architects: Nadler-Nadler-Bixon-Gil; Left: The Hilton Hotel (today the Holiday Inn), Jerusalem, 1974. Architects: Yacov Rechter and Moshe Zarchi

מימין: לובי מלון הילטון, ירושלים (כיום הולדיי-איין), 1974, עיצוב פנים: דורה גד, פסל: דני קרוון; משמאל: הצעה למרכז בין־דתי, סיני, 1980 (מוזמין: אנואר סאדאת), אל מנספלד, פייר ואגו, עבדל אל רימאלי וחסן מוחמד חסן

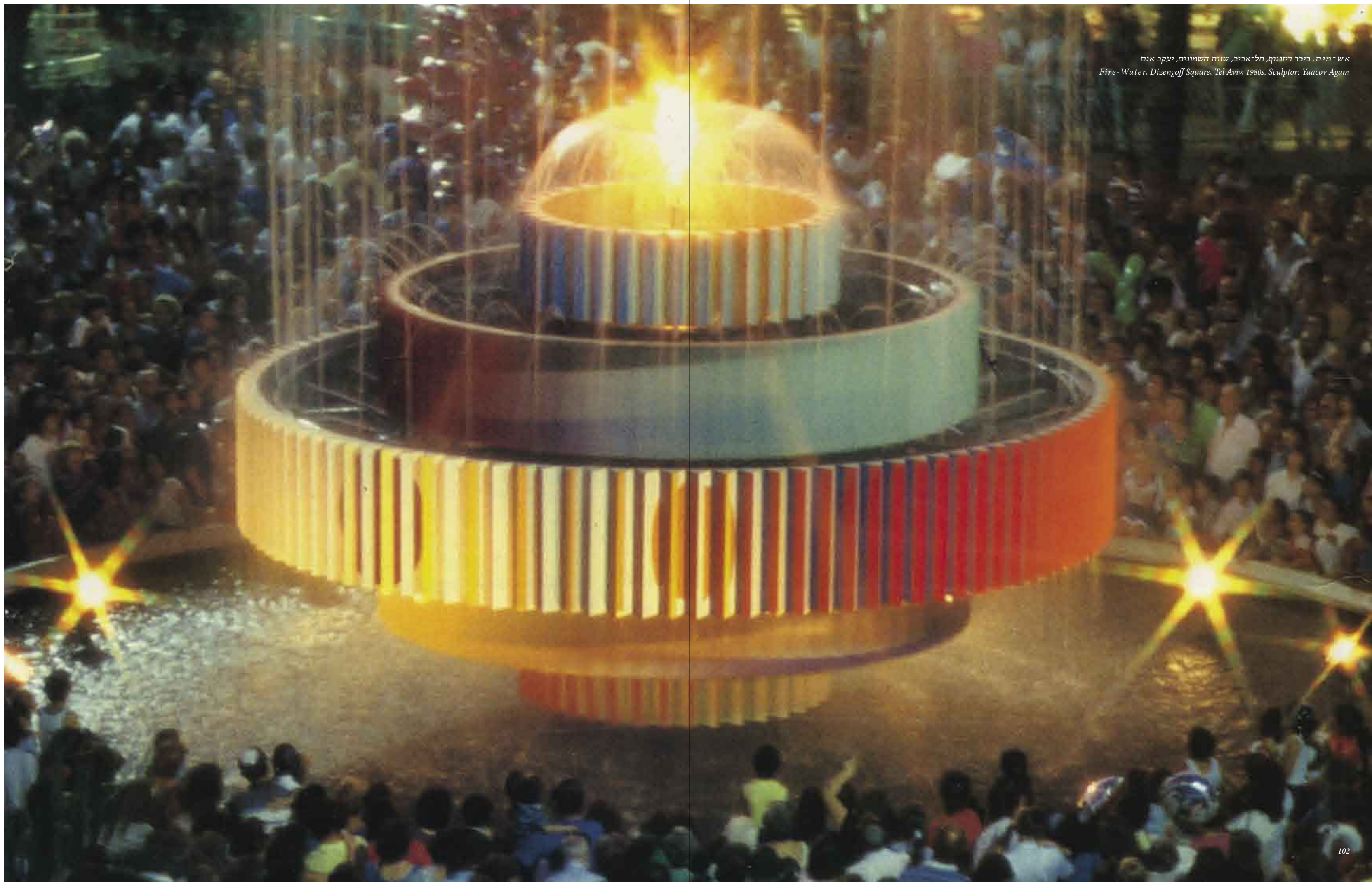
Right: Lobby of the Hilton Hotel, Jerusalem, 1974. Interior design: Dora Gad, Sculpture by Dani Karavan; Left: Proposal for an Inter-Faith Center, Sinai, 1980 (commissioned by Anwar el-Sadat). Architects: Al Mansfeld, Pierre Vago, Abdel el Rimaly, and Hassan Mohammed Hassan

למסיבות צבאיות מצריות אשר נפוצה
בסגן ישראלי — כך נראה השלב
הראשון של המלחמה ביבשה, סמוך
למטאיות, על גבי החול הלבן בעל
הגון המזרחי, נהר חייל מצרי נוסף
מנוקב מעל למותן הסמאלי. עוד לא
מלאה ימיה אחת למלחמה כאשר
נסתיימה בשביל העיר הזה.

אש-מים, כיכר דיזנגוף, תל-אביב, שנות השמונים, יעקב אגם
Fire-Water, Dizengoff Square, Tel Aviv, 1980s. Sculptor: Yaacov Agam

מימין: מתוך שער אא, ביטאון אגודת האדריכלים, גיליון "בנה ביתך", 1984, קולאז: עמי שנער; משמאל: ישראל גודוביץ כפיליפ גונסון בקולאז מתוך ספרו של גודוביץ, רד-טייפ: תרשים זרימה ארכיטקטוני, 1980
 Right: Cover of the Israeli Architects' Union journal, 1984, collage by Ami Shenar; Left: Israel Goodovitch as Philip Johnson in a collage from Goodovitch's book, Red Tape: An Architectural Flow Chart, 1980